

2017 - 2021

DE KRACHT VAN

Sport

WWW.GORINCHEMBEWEEGT.NL

Inhoud

VOORWOORD	03
TOTSTANDKOMING / IMPRESSIE	04
HET DNA VAN GORINCHEM	07
PIJLER 1: BEWEGEND LEREN	10
PIJLER 2: MEEDOEN DOOR BEWEGING	16
PIJLER 3: SPORTIEVE RUIMTE	22
PIJLER 4: STERKE SPELBEPALERS	26
PIJLER 5: GORCUM SPORTVESTING	29
RANDVOORWAARDEN	32
ACTIEPLAN	34

Colofon

De kracht van Sport
Spelbepalers gemeente Gorinchem & Gorinchem Beweegt

Voor meer informatie
gorinchembeweegt@gorinchem.nl | www.gorinchembeweegt.nl

Vormgeving en productie
Reprovinci | www.reprovinci.nl | Schoonhoven

Samen in Beweging!

VOOR U LIGT 'DE KRACHT VAN SPORT 2017 – 2021'. EEN AMBITIEUZE BELEIDSVISIE DIE IS ONTSTAAN GEDURENDE EEN INTENSIEF TRAJECT MET GORCUMSE SPELBEPALERS.

Ruim 140 Spelbepalers hebben samen met de gemeente Gorinchem de krachten gebundeld en samengewerkt aan 'Het Gorcums Droombeeld' om onze droom, onze visie te realiseren: 'Gorcum Sportvesting'. De intensieve samenwerking leidt tot een sterk netwerk. Dit netwerk zorgt ervoor dat we onze gezamenlijke missie, **Alle Gorcumers een leven lang actief**, kunnen verwezenlijken. De visie en ambities in 'De kracht van Sport' sluiten aan bij het coalitieakkoord 'Verbindend, levendig en zorgzaam'.

'De kracht van Sport' is dan ook niet alleen een gemeentelijke beleidsvisie, maar **vooral** een breed gedragen visie **met veel inbreng van Spelbepalers**. De beleidsvisie is dan ook geschreven in de 'we' vorm. 'We' staat voor de samenwerking tussen de Spelbepalers en gemeente. Deze Spelbepalers zijn afkomstig uit het onderwijs, kinderopvang, zorg, welzijn, bedrijfsleven, cultuur en sport. We hebben 5 pijlers uitgewerkt die de basis zijn van onze droom en ambities. Het benutten van de kracht van

sport & bewegen staat hierin centraal. Vanuit co-creatie zijn inmiddels een aantal concrete projecten ontstaan, zoals de Sportpas en SportSupport.

Als wethouder Sport ben ik ongelooflijk trots op onze Spelbepalers en de verbindingen die nu al gerealiseerd zijn. Er zijn prachtige vormen van samenwerking ontstaan en ambities uitgesproken die we met elkaar willen verwezenlijken de komende jaren. We hebben nog voldoende uitdagingen, maar ik heb er als wethouder alle vertrouwen in dat wij die samen met de Gorcumse Spelbepalers aangaan. Samen in Beweging!

Namens het college van B&W

HANS FREIJE
Wethouder Sport

Totstandkoming Sport

DE KRACHT VAN

ROLVERDELING

'De kracht van Sport' is tot stand gekomen dankzij de intensieve samenwerking tussen Spelbepalers uit onderwijs, kinderopvang, zorg, welzijn, bedrijfsleven, cultuur, sport, inwoners en de gemeente. Een nieuwe manier van samenwerking tussen gemeente en Spelbepalers uit 'het veld'. We lichten de rollen kort toe.

ROL SPELBEPALERS

Spelbepalers zijn de organisaties en inwoners die overtuigd zijn van de kracht van sport en bewegen. Spelbepalers wachten niet af wat ze overkomt, maar nemen zelf het initiatief om zaken voor elkaar te krijgen en samenwerking te zoeken. Iedereen kan vanuit zijn eigen rol en positie Spelbepaler worden. Nu, maar ook in de toekomst. Dit is een dynamisch proces. 'De kracht van Sport' is de opbrengst van de input van alle Spelbepalers samen. Bij het nastreven van de ambities zal iedere Spelbepaler zich vanuit zijn eigen mogelijkheden inzetten. Spelbepalers zetten tijd en middelen in om de ambities na te streven.

ROL VAN DE GEMEENTE

De rol van de gemeente is aan het veranderen. De gemeente Gorinchem wil steeds meer de randvoorwaarden scheppen waarbinnen Spelbepalers hun rol kunnen pakken. De gemeente geeft ruimte aan spel-

bepalers om invulling te geven aan het nastreven van gezamenlijke ambities. Sector overstijgende samenwerking staat de komende jaren centraal. De gemeenteraad formuleert en bewaakt de beleidskaders op basis van breed maatschappelijk draagvlak. De gemeenteraad stelt waar nodig financiële middelen beschikbaar om gezamenlijke doelen te behalen.

Quote

DE SPELBEPALERS

"Het enthousiasme van de Spelbepalers bij het realiseren van Het Gorcum's Droombeeld was inspirerend om te zien en mee te maken. Zoveel mensen die het belang van bewegen onderkennen en zich daarvoor in willen zetten. Vanuit die basis moeten er de komende jaren toch mooie dingen gerealiseerd kunnen worden!"

WINNIE BOETER (GKV Enomics)

ROL GORINCHEM BEWEEGT

De gemeente Gorinchem wil als lokale overheid samen met de Spelbepalers actief samenwerken aan de kracht van sport en bewegen. Vanuit deze visie en de wens van de Spelbepalers om deze samenwerking te ondersteunen, zal de brede inzet van Gorinchem Beweegt gecontinueerd worden. De gemeente zet Gorinchem Beweegt in om signalen uit de stad op te halen en een bijdrage te leveren aan de verbinding tussen beleid en uitvoering. Gorinchem Beweegt heeft een veranderende rol gekregen. Voorheen werden er voornamelijk projecten en activiteiten door het team zelf georganiseerd. In de nieuwe rol geeft Gorinchem Beweegt vooral behoeftegericht advies en ondersteuning bij het versterken van initiatieven en programma's van Spelbepalers en inwoners. Van zorgen voor, naar zorgen dat! Gorinchem Beweegt zal een verbindende en inspirerende rol spelen in het nastreven van de ambities in 'De kracht van Sport'.

Gorinchem Beweegt zet breed in op sportstimulering, gezonde leefstijl, cultuureducatie en het versterken van burgerinitiatieven. Gorinchem Beweegt bestaat uit een aantal Buurtsportcoaches en Cultuurcoaches. Dit team krijgt de opdracht om de Spelbepalers te versterken en de onderlinge samenwerking de komende jaren door te ontwikkelen. Kwetsbare groepen worden actief ondersteund en de eigen kracht van inwoners en vrijwilligers wordt gestimuleerd.

WERKWIJZE GORINCHEM BEWEEGT

Elke wijk heeft zijn eigen Buurtsportcoach die op basis van behoeften van partners, aanbieders en burgers, advisering op maat biedt. De Buurtsportcoach brengt partijen uit de wijk samen en helpt nieuwe initiatieven op weg. Het doel is om de advisering en ondersteuning af te bouwen en de initiatieven op eigen kracht verder te laten ontwikkelen. Elke sportvereniging is gekoppeld aan één van de Buurtsportcoaches, die vanuit de rol van Verenigingsadviseur ondersteuning biedt. Persoonlijk contact is in de werkwijze van Gorinchem Beweegt de belangrijkste succesfactor.

Het DNA van Gorinchem

WIJ HEBBEN ALS SPELBEPALERS NAGEDACHT OVER HET ONDERSCHIEDENDE VERMOGEN VAN GORINCHEM. WAAR IS GORINCHEM GOED IN? MET ANDERE WOORDEN; HOE TYPEN WE GORINCHEM EN WAT IS IN ONZE OGEN HET DNA VAN GORINCHEM?

GORINCHEM:

- is een historische, verrassende en veelzijdige vestingstad
- combineert haar rijke verleden met eigentijdse en onderscheidende evenementen
- is een trotse gemeente met een sterke regionale centrumfunctie
- heeft een rijk verenigingsleven op het gebied van cultuur en sport
- typeert zich door de aanwezigheid van vele bedrijven die maatschappelijk betrokken zijn
- neemt verantwoordelijkheid, innoveert en zet in op duurzaamheid
- is een kleine stad met veel mogelijkheden tot ontwikkeling van nieuwe activiteiten
- heeft gemengde wijken met een grote diversiteit

VISIE: GORCUM SPORTVESTING

Samen bouwen aan onze droom!

Samen bouwen we aan onze droom; Gorcum Sportvesting. Een Sportvesting waar iedereen gezond en sportief kan opgroeien, wonen en werken. De Sportvesting staat symbool voor een stabiele basis en een krachtige samenwerking, waarbij we trots zijn op de historische waarde van Gorcum. De Gorcum Sportvesting wordt opgebouwd uit de 5 pijlers van 'De kracht van Sport'. Een Sportvesting met regionale uitstraling en aantrekkingskracht. Spelbepalers uit onderwijs, kinderopvang, zorg, welzijn, bedrijfsleven, cultuur en sport zetten sport en bewegen in als krachtig middel om de Sportvesting verder op te bouwen. Samen nemen we verantwoordelijkheid om elkaar te ondersteunen. Samen leggen we verbindingen en streven we naar een sterke en kleurrijke samenleving. Een samenleving waarin iedereen in staat wordt gesteld om mee te doen, actief te zijn. Een samenleving die zorgt voor elkaar. Op creatieve en innovatieve wijze bouwen wij hier de komende jaren samen aan verder. Kortom; Gorcum wordt een #Sportvesting om samen trots op te zijn!

DROOM VOOR 2021:

Gezonde maaltijden en elke dag ontbijten zijn vanzelfsprekend in ieder huishouden. Op alle Gorcumse scholen wordt dagelijks bewogen en krijgen kinderen en jongeren wekelijks 3 uur bewegingsonderwijs. De traktaties zijn gezond en bovendien het resultaat van creatieve samenwerking tussen ouder en kind. We hebben een gezonde schoolomgeving. Gorcumse sportverenigingen zijn vitaal, maatschappelijk actief en bieden een flexibel en vraaggericht sportaanbod, ook voor kwetsbare inwoners. De Sportpas geeft inzicht in het beweegaanbod en de beweegbehoefte van inwoners. Het sportaanbod is divers, laagdrempelig en bij iedereen bekend. Alle zorgaanbieders verwijzen door naar dit sportaanbod en alle sportaanbieders verwijzen inwoners indien nodig door naar zorgaanbieders.

Gorinchem biedt een beweegvriendelijke omgeving die uitnodigt tot sport en bewegen in de openbare ruimte. Gorinchem heeft binnensportaccommodaties die flexibel en 24/7 gebruikt kunnen worden. De buitensportaccommodaties worden beheerd in goed overleg tussen gemeente en sportverenigingen. Accommodaties worden flexibeler en voor meerdere doeleinden gebruikt. Initiatieven van inwoners worden gefaciliteerd en ondersteund. Alle Gorcumers zijn in staat om mee te doen!

VAN SPORTPAS NAAR DIGITAAL BEWEEGPLATFORM

In 2016 is vanuit de Sportcafé's het initiatief de Sportpas gestart. Dit heeft zich ontwikkeld tot een digitaal platform met al het Gorcumse beweegaanbod. Dit platform is een middel om enerzijds de Gorcumers in beweging te krijgen en anderzijds om Spelbepalers inzicht te geven in de beweegbehoefte. Spelbepalers kunnen hierdoor passend beweegaanbod ontwikkelen.

Het digitaal platform is te vinden op:

www.gorinchembeweegt.nl

ONZE MISSIE:

*Alle Gorcumers
een leven lang actief!*

ONZE KERNWAARDEN**Gorinchem werkt samen**

We trekken samen op, met gedeelde verantwoordelijkheid. We zijn Spelbepalers die met elkaar en de gemeente het beste willen bereiken voor Gorinchem.

Gorinchem is trots

We zijn trots zijn op onze historische stad. We zijn trots op wat we in Gorinchem met elkaar bereiken. We zijn trots op onze samenwerking!

Gorinchem is innovatief

In Gorinchem willen we innoveren en sector overstijgende samenwerkingen realiseren. We willen nieuwe projecten ontwikkelen die aansluiten op de behoefte van de inwoners van de stad. Samen met sportaanbieders gaan we in Gorinchem aan de slag om sport nog meer als middel in te zetten om innovatief in te spelen op de uitdagingen binnen het sociaal domein. Hierbij werken we aan publiek private samenwerkingen.

Gorinchem is kleurrijk

Gorinchem is een kleurrijke stad met veel aansprekende evenementen, een historische binnenstad, kleurrijke inwoners en organisaties. Gorinchem heeft een multiculturele samenleving en samen streven we er naar om iedereen de mogelijkheid te geven om mee te doen.

AFBAKENING 'DE KRACHT VAN SPORT'

In 'De kracht van Sport' gaat het over de kracht van sport als middel in Gorinchem. Doordat we sport als middel inzetten voor het nastreven van een breed scala aan maatschappelijke uitdagingen op andere beleidsterreinen, is er sprake van een integrale visie. De visie op Meedoen staat hierin centraal. 'De kracht van Sport' sluit aan op lokaal gezondheidsbeleid, sociaal cultureel werk, speelruimtebeleid, WMO, jeugdbeleid, jeugdzorg, ouderenbeleid, vrijwilligersbeleid, veiligheid, participatie, economie, toerisme, verkeer, natuur en milieu. Daarnaast wordt de kennis en de input van de Spelbepalers gebruikt voor het ontwikkelen van de visie van de stad (GO2032) en de raadsopdracht 'Inwoners aan zet'.

We zetten in 'De kracht van Sport' niet specifiek in op topsport als doel. Wel willen we verenigingen faciliteren om zelf invulling te geven aan talentontwikkeling en het leveren van aansprekende prestaties.

LEESWIJZER 'DE KRACHT VAN SPORT'

'De kracht van Sport' is geschreven in de 'we' vorm. 'We' staat voor de samenwerking tussen de gemeente en de Spelbepalers. Samen willen we onze ambities nastreven.

'De kracht van Sport' is opgebouwd uit 5 pijlers:

- Bewegend leren
- Meedoen door Beweging
- Sportieve ruimte
- Sterke Spelbepalers
- Gorcum Sportvesting

Per pijler geven we een kort overzicht van:

- Waar staan we?

- Wat is onze (Spelbepalers)droom voor 2021?
- Wat is de uitdaging?
- Wat is onze ambitie?
- Wat gaan we daar samen voor doen?
- Voorbeelden uit de Gorcumse praktijk

Ter afsluiting van 'De kracht van Sport' geven we op hoofdlijnen aan wat er voor nodig is om onze ambities te gaan verwezenlijken.

In het Actieplan 'De kracht van Sport' 2017 - 2021, wat als bijlage bij deze visie hoort, geven we per pijler al zo concreet mogelijk aan wat we met elkaar willen gaan doen om onze ambities na te streven. Deze denkrichtingen gaan we de komende jaren verder uitwerken.

PIJLER 1: *Bewegend leren*

ONTWIKKELEN, OPGROEIEN EN OPVOEDEN MET EEN GEZONDE LEEFSTIJL

SPELBEPALERS SAMEN STERK

Om een gezonde basis mee te geven is het noodzakelijk dat de Spelbepalers samenwerken. Dit begint al bij de kraamhulp en het consultatiebureau, waar beginnende ouders geïnspireerd worden om thuis een gezonde basis te leggen. Peuterspeelzalen, kinderopvang, onderwijs, Jeugd Gezondheids Zorg (JGZ), de Dienst Gezondheid & Jeugd, het bedrijfsleven en verenigingen zijn ook belangrijke Spelbepalers. Vroegsignalering en preventie zijn van groot belang. Binnen deze pijler is er een verbinding met lokaal gezondheidsbeleid en jeugdbeleid. Sport en bewegen is een krachtig middel wat kan bijdragen aan de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren. Aspecten als samenwerken, talentontwikkeling, respect, fair play en het leren omgaan met winst en verlies komen allemaal aan bod bij sport en bewegen. We streven naar een gezonde basis voor alle Gorcumers, waarbij we samen extra aandacht hebben voor de inactieve inwoners met een (dreigende) gezondheidsachterstand. Samen stimuleren en inspireren we onze inwoners, zodat ze zich bewust worden van het belang van een gezonde leefstijl.

WAAR STAAN WE?

- De sportparticipatie is de afgelopen jaren nagenoeg gelijk gebleven. In 2015 (1-meting) sportte 81,7% van de Gorcumse bevolking. In 2010 was dit 81,9% (volgens de RSO richtlijn)
- Van de sporters beweegt de helft van de Gorcumers 'ongeorganiseerd'. Dat wil zeggen dat deze groep geen lid is van een sportvereniging, maar veelal beweegt in de openbare ruimte (bijvoorbeeld hardlopen, wielrennen, etc.)
- 51% van de volwassen Gorcumers heeft matig of ernstig overgewicht, landelijk is dit 48%. 57% van de Gorcumers voldoet aan de norm gezond bewegen, landelijk ligt dit percentage op 66% (bron: Dienst Gezondheid en Jeugd, meting 2012).
- Het geïntensiveerde beleid in de aandachtswijken

Gildenwijk, Haarwijk en Stalkaarsen is effectief gebleken voor de sportparticipatie. In deze wijken is de sportparticipatie harder gestegen dan in andere wijken. Ondanks de stijging in sportparticipatie blijft de gezondheid van de inwoners van de aandachtswijken achter bij de andere wijken.

- Steeds meer pubers/jongeren haken af bij de sportaanbieders. De redenen zijn divers; bijbaantje, relatie, druk met school, andere interesses, sportaanbod sluit niet aan op hun behoefte en wensen.
- We hebben 2 scholen in Gorinchem die in het bezit zijn van het vignet gezonde school. Met de andere scholen wordt periodiek bekeken hoe het thema gezondheid concreet ingezet kan worden (gezond traktatiebeleid, diëtist is de klas, beweegvriendelijk schoolplein etc.).
- Na het stoppen van het schoolzwemmen is er een vangnetconstructie gerealiseerd voor ouders/verzorgers met een laag inkomen

ONZE DROOM VOOR 2021

In Gorinchem groeien alle inwoners op vanuit een gezonde basis. We zetten enthousiast in op bewegend leren. Ieder kind ontdekt zijn talenten en krijgt de kans ze verder te ontwikkelen. We hebben gezonde scholen en gezonde wijken. Op school wordt dagelijks bewogen en krijgen kinderen 3 uur per week bewegingsonderwijs van een vakdocent. Er is sprake van een positieve en inspirerende leeromgeving. Onze inwoners bewegen allemaal en hebben daarbij de keuze uit een divers en aansprekend sportaanbod. Water drinken en het eten van voldoende groente en fruit is vanzelfsprekend voor Gorcumers. Binnen de stad verplaatsen we ons veilig per fiets of te voet. We zetten met elkaar in op een gezonde, positieve leefstijl en leefomgeving, dat draagt bij aan ons geluksgevoel!

Quote

BEWEGEND LEREN

Voor kinderen is bewegend leren zoveel meer dan alleen maar lekker bezig zijn. Bewegen ondersteunt enorm bij het concentreren, maar daarnaast leren kinderen door te sporten ook: samen te werken, flexibel te zijn, te delen, discipline, bij te dragen aan een gezamenlijk doel, etc. Dus met z'n allen: Volop in beweging!

HELEN BLOM (clusterdirecteur OBS Anne Frank & JP Waale)

DE UITDAGING

We staan voor de uitdaging om alle Gorcumers te inspireren tot een gezonde leefstijl. Meer dan de helft van de bevolking heeft te maken met matig of ernstig overgewicht. Gorcumers zitten gemiddeld ruim onder de nationale norm gezond bewegen. Voor deze groep mensen is het niet vanzelfsprekend om gezond te leven en vitaal te zijn. Daarbij zien we dat jongeren tussen de 13 en 16 jaar minder actief zijn. Deze groepen sporten ook minder bij de vereniging. Onze uitdaging is om alle opgroeiende Gorcumers een gezonde basis mee te geven, zodat zij daar een leven lang op kunnen bouwen. Op termijn hebben we hier op meerdere vlakken voordeel van. Het moet leuk, makkelijk en financieel interessant worden voor ouders om hun kinderen een gezonde basis mee te geven. Daarnaast willen we de afname in sport- en beweegdeelname bij jongeren stoppen. Met elkaar gaan we deze uitdaging aan!

WAT IS ONZE AMBITIE?

- Alle kinderen krijgen de kans om gezond en sportief op te groeien in een positieve en inspirerende leeromgeving
- We hebben in Gorinchem alleen maar gezonde scholen

waarbij de leerlingen via bewegend leren betere leerprestaties halen, met elkaar hebben we 100% bereik en dat willen we optimaal benutten

- We willen dat inactieve kinderen en jongeren structureel gaan bewegen, daarbij willen we het percentage inactieven in 2021 met 20% verlaagd hebben
- Op elke basisschool krijgen leerlingen 3 uur bewegingsonderwijs van een vakdocent
- Innovatief beweegaanbod op- en na-school, aansluitend op de actuele behoeften
- We willen de samenwerking tussen het onderwijs en sportaanbieders verder versterken
- Alle kinderen in Gorinchem behalen voor het verlaten van de basisschool hun zwemdiploma
- Maatschappelijke stages verbinden aan zowel de behoefte van de leerling als de vereniging
- Alle kinderen en jongeren komen via veilige verkeersroutes lopend of op de fiets naar school
- In de aandachtswijken willen we kwetsbare inwoners extra stimuleren tot een gezonde leefstijl
- Volwassenen in de leeftijd van 30 – 50 jaar blijven deelnemen aan sport en bewegen en nemen daarmee een voorbeeldfunctie in voor hun opgroeiende kinderen

Quote

NIEUWE GEDACHTE SCHOOLSPORTTOERNOOI

‘Winnen is natuurlijk leuk, maar niet het belangrijkste. En zeker niet op deze leeftijd. Het feit dat alle kinderen ruim 4 uur lang intensief bezig zijn geweest met basketbal tegen, maar vooral met elkaar is iets wat ik gehoopt had. Maar wat ik vanmiddag heb gezien, was zelfs boven mijn verwachting. Geweldig!’

WILLIAM DE RONDE (Goba)

Quote

DAILY MILE

Op een aantal scholen in Nederland (waaronder in Gorinchem) is men begonnen met de 'daily mile'. Dagelijks wordt er anderhalve kilometer gelopen met de leerlingen. Toen ik van The Daily Mile hoorde, was ik direct enthousiast. Het is, binnen onze ambitie een Gezonde School te worden, een logische stap om de leerlingen meer te laten bewegen. Bovendien toont onderzoek aan dat deze vorm van bewegen in de buitenlucht een positief effect heeft op de leerprestaties”.

ANDRA VAN HOFWEGEN (Directeur CBS De Tamboerijn)

WAT GAAN WE DAAR SAMEN VOOR DOEN?

Kinderen van 0 - 12 jaar

We leggen met elkaar de focus op inactieve kinderen en jongeren die niet (meer) bewegen. We blijven extra inzetten op de aandachtswijken en trekken daar nog meer samen in op. We kijken welke drempels er zijn en nemen die drempels weg. De Stichting Kinderopvang Gorinchem (SKG) werkt samen met partijen als de Jeugd Gezondheid Zorg (JGZ) en Gorinchem Beweegt aan een gezonde leefstijl van kinderen van 0 t/m 4 jaar en hun ouders. Hierdoor wordt een gezonde leefstijl al vanaf 0 jaar gestimuleerd en zorgen we voor een doorgaande lijn richting het basisonderwijs. Vanuit de brede school gedachte werken we samen aan een gezonde en inspirerende leeromgeving. We stimuleren bewegend leren binnen het onderwijs. We kijken met alle scholen naar de mogelijkheden voor 3 uur bewegingsonderwijs per week. We sluiten met sport en bewegen aan op het project 'It takes a Village toraise a Child' en zetten in op vroegsignalering en ondersteuning bij de ontwikkeling van kinderen. Daarbij richten we ons ook op de sociaal emotionele ontwikkeling door positief te coachen en daarmee het zelfvertrouwen te verbeteren. Hierbij ontstaat er een verbinding tussen sport-, jeugd- en gezondheidsbeleid. We brengen jaarlijks in beeld hoeveel kinderen zonder zwemdiploma het basisonderwijs verlaten. Met betrokken Spelbepalers brengen we de vangnetconstructie van de Stichting Leergeld onder de aandacht.

Sportstimulering 0 - 12 jaar

We zetten in op een innovatief en divers sportstimuleringsprogramma, wat aansluit op de wensen van de kinderen en het onderwijs. We zetten hierbij in op een

doorgaande lijn van kennismaken – verdiepen – doorstromen. Dit programma stellen we samen in overleg met het onderwijs en de sportaanbieders. Hiervoor organiseren we een periodiek overleg en starten we een pilot vanuit het principe 'train de trainer'. SKG geeft invulling aan een na-schools programma, waarin naast culturele activiteiten ook ingezet wordt op sport- en beweegactiviteiten.

VOORBEELDPROJECT:

Studenten DaVinci als stagiair gekoppeld aan evenementen (bijv. winterfestijn)

De studenten van MBO Gorinchem worden ingezet om ervaring op de werkvloer op te doen. Zo helpen leerlingen tijdens het Winterfestijn met het schoolschaatsen. Maar ook de opleiding beveiliging kan worden ingezet bij grote evenementen voor bijvoorbeeld de BHV.

VOORBEELDPROJECT:**SNS Gorcum Streetsoccer**

Veel jongeren weten de locaties te vinden omdat de tijden goed aansluiten bij hun roosters op school.

Doordat ze mee mogen denken blijft de betrokkenheid en de deelname groot. Het streetsoccer project wordt maatschappelijk gesteund door de SNS bank en lokale ambassadeurs, dit zorgt voor een materiële en communicatieve boost.

Jongeren 13 – 18 jaar

We zetten in op een aansprekend sportstimuleringsprogramma voor jongeren waarbij inzetten op de beleving. Winst en verlies spelen daarbij een kleine, of helemaal geen rol. Schoolsporttoernooien worden een nog belangrijker middel om bewegen te stimuleren, maar ook om jongeren te leren omgaan met respect en fair play. We benutten deze evenementen ook om op een inspirerende manier gezonde leefstijl te promoten en andere maatschappelijke thema's, zoals (online) pesten, onder de aandacht te brengen.

We zetten met het voortgezet, praktijk en middelbaar beroepsonderwijs in op gezonde leefstijl. We onderzoeken de haalbaarheid van het behalen van het vignet gezonde school en experimenteren met energizers (korte beweegmomenten in de klas).

We zetten stageplekken in om jongeren hun eerste werkervaring op te laten doen. Jongeren maken hierdoor kennis

met de lokale (sport)aanbieders en organisaties. Via deze verbinding kunnen we jongeren ook weer in aanraking laten komen met actieve sportbeoefening. Daarnaast zoeken we aansluiting bij de beweegbehoefte van jongeren.

VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

Vanuit een preventieve gedachte zetten we de komende jaren extra in op inwoners in de leeftijd van 30 – 50 jaar. Onder deze groep inwoners zijn veel ouders van jongeren. Hierdoor vervullen zij een voorbeeld rol voor hun kind. Als we deze groep (weer) aan het bewegen krijgen en inspireren tot 'een leven lang actief' levert dat gezondheidswinst voor deze groep op, voor nu en voor later. We maken hierbij gebruik van de Sportpas app en werken samen met het bedrijfsleven (zie pijler 5). Daarbij stimuleren we zowel het georganiseerd als het ongeorganiseerd sporten en bewegen. We benutten onze Wijk sportpunten en maken met Spelbepalers een wijk sportplan om onze inwoners te activeren.

GEZOND IN DE STAD (GIDS)

We gaan in de aandachtswijken een pilot starten, waarin we insteken op het stimuleren van een gezonde leefstijl. Het doel is om van dit van onderaf te stimuleren, we laten inwoners meedenken aan de concrete invulling van de pilot. De pilot zal geëvalueerd worden en afhankelijk

van de uitkomst verder worden uitgerold. We maken hierbij gebruik van de middelen die de gemeente heeft ontvangen in het kader van Gezond in de stad.

Zie ook het actieplan voor een uitgebreidere weergave van de plannen.

PIJLER 2: *Meedoen door beweging*

SPORT EN BEWEGEN ALS MIDDEL INZETTEN VOOR PREVENTIE, SIGNALERING, VITALITEIT, PARTICIPATIE EN HET VERSTERKEN VAN EIGEN KRACHT

SPORT EN BEWEGEN ALS MIDDEL

Naast 'sport en bewegen als doel' is sport en bewegen in toenemende mate ook een succesvol en laagdrempelig middel om maatschappelijke doelstellingen te behalen. Sport kan bijvoorbeeld kwetsbare en lastig te bereiken doelgroepen in beweging zetten. Zowel letterlijk als figuurlijk. De pijler 'Meedoen door beweging' gaat dan ook over de inzet van sport als middel voor preventie, signalering, vitaliteit, participatie en het versterken van eigen kracht. Sport en bewegen heeft immers veel voordelen: het is leuk om te doen, het is goed voor je gezondheid, je krijgt er meer zelfvertrouwen door en vaak maak je er ook nog nieuwe vrienden mee!

WAAR STAAN WE?

- De sportparticipatie onder de volwassenen laat zien dat er in 2015 binnen de groep 18 – 34 jarigen een toename van 7% aan sporters is ten opzichte van 2010. Bij de senioren (55+) is echter een aanzienlijke daling te zien. De sportparticipatie is ten opzichte van 2010 met 16% gedaald. De redenen zijn divers; geen geschikt sportaanbod, afnemende interesse in bewegen, onvoldoende zicht op het sportaanbod en te hoge kosten.
- Mensen met een motorische handicap nemen het minst deel aan sport: 29 procent sport wekelijks, tegen 59 procent van de mensen zonder lichamelijke handicap. Daarnaast blijkt dat sporters met een handicap minder vaak lid zijn van een sportvereniging dan sporters zonder handicap. Het percentage ligt het laagst onder sporters met een motorische handicap.
- De gemeente is vanaf 2015 verantwoordelijk geworden voor de participatie van kwetsbare inwoners, de maatschappelijke ondersteuning en de jeugdzorg.
- We hebben in Gorinchem een start gemaakt met enkele 'meedoen door beweging' projecten, bijvoorbeeld; Lady's Sport, Walking football voor ouderen en de inzet van vluchtelingen bij activiteiten op de Wijkspportpunten
- In samenwerking tussen gemeente, zorgaanbieders en sportaanbieders is de Beweegwijzer 'Meedoen door beweging' uitgebracht

ONZE DROOM VOOR 2021

In Gorinchem krijgt iedereen de kans om mee te doen. Sport en bewegen wordt ingezet als krachtig middel om (kwetsbare) inwoners mee te laten doen. Mensen die dat niet zelfstandig kunnen, krijgen ondersteuning op maat. Vanuit hun persoonlijke omgeving of waar nodig van professionals. We streven naar een samenleving waarin we inactieve en kwetsbare inwoners door middel van bewegen naar structureel meedoen begeleiden. Sportaanbieders zijn maatschappelijke Spelbepalers geworden en we zorgen er samen voor dat de kracht van sport benut wordt. Huisartsen, fysiotherapeuten en andere zorgprofessionals kijken naar de kansen die bewegen biedt voor hun cliënten. Alle zorgaanbieders in Gorinchem zetten in op bewegingsgerichte zorg. Meedoen door beweging, daar gaan we voor!

DE UITDAGING

De ontwikkelingen in het sociaal domein vragen een andere rol van de gemeente. Dit biedt kansen voor de sport, de zorg en andere sectoren. Bewegen draagt bij aan de participatie en gezondheid van kwetsbare inwoners, zoals inwoners met een lage Sociaal Economische Status (SES), ouderen en mensen met een (dreigende) gezondheidsachterstand. Mensen die een beperking ervaren of een handicap hebben ondervinden nog te vaak drempels om structureel te gaan sporten. De sportparticipatie van senioren en ouderen is de afgelopen jaren achteruit gegaan. De groep senioren en ouderen wordt door de vergrijzing steeds groter en de sportparticipatie van deze groep dreigt naar de toekomst toe steeds lager te worden. Zorgaanbieders geven aan dat medewerkers te weinig tijd te hebben om hun cliënten voldoende te laten bewegen. De kwaliteit van leven gaat over de brede linie achteruit. Spelbepalers uit verschillende sectoren staan voor de uitdaging om gezamenlijk programma's te realiseren en kracht van sport optimaal te benutten. Niet zorgen voor, maar zorgen dat!

VOORBEELDPROJECT:

SportSupport

Dit project is ontstaan tijdens een van de Sportcafe's. De projectgroep bestaat uit verschillende partijen uit de stad; Jongerenwerk The Mall, SGS, MOOOST Sportpsychologie en Gorinchem Beweegt. Door een samenwerking te stimuleren tussen zorg, welzijn en

sport willen we zorgen dat er een sluitend netwerk ontstaat rondom de Gorcumse jongeren. De sportaanbieders hebben hierbij een signalering- en doorverwijzingfunctie, terwijl de zorg- en welzijnspartijen de gepaste ondersteuning kan bieden aan zowel de jongeren als de sportaanbieder. Sport wordt ingezet als middel om jeugd t/m 18 jaar kansrijk, veilig en gezond te laten opgroeien in Gorinchem.

WAT IS ONZE AMBITIE?

- Sportparticipatie van senioren verhogen
- Sportparticipatie van mensen die een beperking ervaren verhogen
- De afstand van werkzoekenden tot de arbeidsmarkt verkleinen
- De integratie van vluchtelingen en asielzoekers bevorderen

- Betaalbaar sportaanbod voor minima realiseren
- Zorgen voor doorverwijzing naar beweegaanbod door zorgprofessionals en andersom
- Een sterk netwerk realiseren met zorgaanbieders
- Het verhogen van de kwaliteit van leven van inwoners van zorgcentra door middel van bewegingsgerichte zorg
- We zetten in op een gezonde leefstijl bij kwetsbare doelgroepen

Quote

WALKING FOOTBALL

Ik had er nog nooit van gehoord, maar het is echt leuk! Iedereen is tussen de 60 en 70 jaar, het is mooi als je op die leeftijd nog een balletje kunt trappen.

GÉ KOOT

Quote

VLUCHTELINGEN/ASIELZOEKER OP SPORTPUNT

Naast dat ik het erg leuk vind om te helpen en met kinderen te werken. Leer ik nu veel mensen kennen, verbeter ik mijn Nederlandse taal, en ben ik lekker bezig met iets wat ik leuk vind.

MERHAWI-HAILE (vrijwilliger Gorinchem Beweegt, vluchteling vanuit Eritrea)

WAT GAAN WE DAAR SAMEN VOOR DOEN?

Aansluitend sportaanbod creëren

We brengen de beweegbehoefte van kwetsbare groepen in kaart en zetten samen in op de sport- en beweegstimulering. Waar nodig nemen we drempels weg en ontwikkelen we aansluitend sport- en beweegaanbod. We hanteren daarbij de visie 'Gewoon waar het kan, speciaal als het moet'. We sluiten aan op evenementen als de Wereld Gehandicaptendag, om mensen die een beperking hebben of ervaren, in contact te brengen met sport en bewegen. We gaan structureel samenwerken met het speciaal onderwijs en leggen verbinding met de sportaanbieders.

Ouderen, werkzoekenden en vluchtelingen

We zetten (denk)sport in om eenzame ouderen sociaal te activeren. We leggen de verbinding tussen ouderen en kinderen en zetten in op gezamenlijke beweegmomenten. Ouderen koppelen we aan sportaanbieders en we zetten in op de verbinding bewegen en vrijwillige inzet. We gaan met Avres en sportaanbieders een traject opzetten waarbij werkzoekenden integreren bij de vereniging. Voor de financiering kijken we naar de lokale aanhechting binnen het beleidsplan van Avres en de mogelijkheden van de Sportimpuls. We koppelen vluchtelingen en asielzoekers aan Spelbepalers, waarbij we inzetten op sportparticipatie en vrijwillige maatschappelijke inzet om de integratie te bevorderen.

Samen inzetten op bewegingsgerichte zorg

We zetten samen in op vitale, bewegingsgerichte zorg. We werken daarbij aan een cultuuromslag bij verzorgend personeel en vrijwilligers; cliënten gaan bewegen naar vermogen. Bewegen wordt daarom standaard opgeno-

men in het zorgleefplan van cliënten. We gaan de mogelijkheden onderzoeken om gezamenlijk een Bewegcoach bewegingsgerichte zorg aan te stellen. We gaan het aanbod van specifiek beweegaanbod voor kwetsbare groepen jaarlijks zichtbaar maken in de beweegwijzer 'Meedoen door Beweging' en de Sportpas app. Deze middelen zetten we in om de cliënten te activeren.

INZET SPORTPAS APP

Spelbepalers zijn met het idee gekomen om de Sportpas te introduceren. Het doel is dat kwetsbare groepen via de Sportpas makkelijk bereikt worden om bewegen te stimuleren. Via de app is al het actuele sportaanbod in Gorinchem inzichtelijk en up-to-date. De sportpas app is te downloaden en wordt de komende jaren verder ontwikkeld.

PRAKTIJKVOORBEELD

VOORBEELDPROJECT:

Walking football

Dit initiatief brengt mensen (opnieuw) in aanraking met sporten. Het laagdrempelige en sociale karakter van deze wandelende vorm van voetbal voldoet aan de behoefte van ouderen om weer met plezier te sporten bij Unitas. We gaan deze variant ook met andere sporten initiëren.

Doorverwijzen

We werken met Sport Support aan een structurele doorverwijzing vanuit de zorg naar sport en andersom. We gaan actief verbinding leggen tussen minima en het declaratiefonds van Avres (volwassenen) en Stichting Leergeld (kinderen en jongeren).

We brengen bij de cliënten van sociaal team, jeugdteam en de WMO bewegen onder de aandacht. We richten ons de komende jaren op versterking van de bewustwording van Wmo- en jeugdadvisers en sociaal team-leden.

Bewegen draagt bij aan het versterken van de eigen kracht. Verder zetten we ons de komende jaren in om de samenwerking binnen het (zorg)netwerk verder vorm te geven voor de verschillende kwetsbare doelgroepen. We leggen verbindingen door middel van Sportcafé's en specifieke bijeenkomsten met zorgaanbieders en andere Spelbepalers.

Zie ook het actieplan voor een uitgebreidere weergave van de plannen.

Quote

BEWEGWIJZER MEEDOEN DOOR BEWEGING

"Ik vind de Bewegwijzer een ontzettend goed initiatief! Het is voor iedereen belangrijk om te kunnen blijven bewegen. Het is fijn dat op één punt een overzicht is te vinden van sport- en beweegactiviteiten passend voor mensen waarbij bewegen of sporten iets minder goed lukt."

SUZAN JANSSEN (Suniai Kundalini Yoga)

PIJLER 3: *Sportieve ruimte*

EÉN VAN DE RANDVOORWAARDEN VOOR SPORT EN BEWEGEN IS EEN BEWEEGVRIENDELIJKE RUIMTE DIE UITNODIGT TOT BEWEGEN.

Of dit nu op het gebied van spelen, sporten of bewegen is, we zorgen ervoor dat onze buitenruimte uitnodigend is voor onze inwoners. Dit geldt ook voor onze binnen- en buitensportaccommodaties. Die moeten laagdrempelig, multifunctioneel en breed toegankelijk zijn.

WAAR STAAN WE?

- In 2016 is er in samenwerking met inwoners gewerkt aan de opzet van een nieuw speelruimteplan voor Gorinchem
- De gemeente Gorinchem heeft vanaf maart 2014 een initiatief van de buitensportverenigingen gefaciliteerd. Deze verenigingen wilden een gezamenlijke visie op het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties ontwikkelen. Dit heeft in opdracht van de verenigingen geresulteerd in een eindrapportage van NOC*NSF. Deze rapportage is gericht op het opzetten van een koepelorganisatie voor het beheer van de buitensportaccommodaties.
- De beleidsregel aanleg sportvelden is in 2016 vastgesteld
- De gymlokalen zijn de afgelopen jaren gerenoveerd tot Wijk sportpunt
- Sportverenigingen worden gestimuleerd om hun sportaccommodatie maatschappelijk in te zetten
- De sporthallen en het Caribabad worden beheerd en geëxploiteerd door de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties (SGS)

DE UITDAGING

Onze buitenruimte is voldoende op orde, maar nodigt nog niet overal uit tot bewegen. Bestaande voorzieningen kunnen nog interessanter worden gemaakt door ze met elkaar te verbinden via 'beweegroutes' door de wijk of stad. Veel gebruikte beweegroutes kunnen (online) zichtbaar gemaakt worden op basis van de ervaring van sporters. Met een gerichte communicatie kunnen we inactieve Gorcumers stimuleren om ook te gaan bewegen. Dit

stimuleert het ongeorganiseerd sporten in Gorinchem. Straatmeubilair in de vorm van bankjes kan bijdragen om te bewegen en ontmoeting in de buitenlucht te stimuleren. Met name voor ouderen en mensen met een beperking. Het historische karakter van Gorinchem kan daarbij een versterkende, stimulerende rol spelen. Bewegen in een prachtige sportvesting, wie wil dat nu niet?

Binnensportaccommodaties zijn druk bezet, vooral op de populaire tijden. Er is vanuit sportaanbieders behoefte om overleg te voeren en afspraken te maken met de verhuurders van binnensportaccommodaties. Flexibele verhuur, openstelling tijdens vakantieperiodes en gedifferentieerde tarieven zijn vanuit de gebruikers wenselijk.

ONZE DROOM VOOR 2021

De buitenruimte in Gorinchem is beweegvriendelijk en nodigt uit tot bewegen en ontmoeten. Samen met inwoners hebben we in elke wijk beweegvoorzieningen gerealiseerd die volop gebruikt worden voor ongeorganiseerd sporten. In de buitenlucht sporten, bewegen en spelen is het helemaal!

Het Caribabad is de grens van 10.000.000 bezoekers gepasseerd. De faciliteiten worden optimaal benut door meerdere kwetsbare doelgroepen. Onze binnensportaccommodaties worden flexibel en efficiënt gebruikt, waarbij er een optimale samenwerking is tussen verhuurder en gebruikers. Buitensportverenigingen denken met de gemeente na over een gedeelde verantwoordelijkheid in beheer en onderhoud, met up to date accommodaties als gevolg. Onze sportieve ruimte biedt iedereen de mogelijkheid om te gaan sporten en bewegen!

WAT IS ONZE AMBITIE?

- Een uitdagende sportieve buitenruimte creëren met uitnodigende voorzieningen voor ontmoeting en beweging
- Buitenspelen wordt weer vanzelfsprekend en er zijn voor ieder kind aantrekkelijke voorzieningen in de wijk
- Voldoende en kwalitatief hoogwaardige sportaccommodaties
- Moderne en eigentijdse buitensportaccommodaties
- Multifunctionele en toegankelijke binnensportaccommodaties
- Openstelling van gymlokalen in de schoolvakanties
- Maatschappelijke inzet van sportaccommodaties

WAT GAAN WE DAAR SAMEN VOOR DOEN?

We gaan samen het buitenspelen en bewegen in de openbare ruimte stimuleren. We brengen daarbij inwoners op de hoogte van de mogelijkheden in de wijk. We leggen herkenbare en laagdrempelige routes aan om bewegen te stimuleren en voorzien in aantrekkelijke ontmoetingsplekken (bijvoorbeeld in de vorm van bankjes). Vanuit de mogelijkheden van het in ontwikkeling zijnde speelruimtebeleid 'Een leven lang plezier' gaan we de komende periode samenwerken aan het optimaliseren van de beweegvriendelijke buitenruimte. Deze plekken moeten aantrekkelijk en uitnodigend zijn. Er is ruimte voor inwoners om met nieuwe initiatieven te komen en te participeren in het speelruimtebeleid. We werken samen met inwoners en Spelbepalers bij gebieden die (her)ontwikkeld worden (bijvoorbeeld bij Mollenburg en Hoog Dalem). Bij nieuwe ontwerpen denken we na over beweegmogelijkheden op of nabij bedrijfsterreinen (bijvoorbeeld Avelingen West), om zo bewegen in de pauzes te stimuleren en de veiligheid te vergroten.

SPORTACCOMMODATIES

Op basis van de vastgestelde 'beleidsregel aanleg sportvelden' kunnen sportaanbieders hun wensen ten aanzien van de aanleg van speelvelden laten toetsen bij de gemeente.

Samen kijken we ook naar de mogelijkheden voor de maatschappelijke inzet van sportaccommodaties. De accommodaties kunnen met name overdag beter benut worden. SKG en GKC Enomics gaan aan de slag met de sportieve kinderopvang en BSO. Hierbij wordt de sportaccommodatie van GKC Enomics gebruikt als locatie voor de opvang en een divers aanbod van sport- en beweegactiviteiten.

We zetten in op de samenwerking tussen verhuurders (SGS en de gemeente) en gebruikers van binnensportaccommodaties. We starten in 2017 met een pilot van de openstelling van gymlokalen in de vakantieperiode.

VOORBEELDPROJECT:

Kinderen vanuit de opvang van SKG krijgen in de buitenruimte clinics aangeboden van de sportaanbieders GKV Enomics en GJS

Zie ook het actieplan voor een uitgebreidere weergave van de plannen.

Quote

ONTWIKKELING STALKAARSEN

Het is heel prettig om de ruimte te krijgen om je eigen ideeën te toetsen in de wijk. Dat we er daarna ook daadwerkelijk mee aan de slag kunnen gaan, is helemaal geweldig!

SASKIA MUILWIJK (wijkvereniging Stalkaarsen)

PIJLER 4: *Sterke Spelbepalers*

VANUIT DE SPELBEPALERS IS ER EEN STERKE BEHOEFTE AAN SAMENWERKING EN HET VERSTERKEN VAN ELKAAR.

Samenwerken met anderen levert kennisoverdracht op als ervaringen gedeeld worden. Spelbepalers zijn voor ons ook zeker de sportverenigingen. Ervaren bestuurders kunnen andere sportverenigingen helpen en adviseren bij hun uitdaging. Gezamenlijke inkoop van bijvoorbeeld energie of kleding voor de teams levert direct voordeel op. Spelbepalers denken breder dan het eigen belang. Spelbepalers streven een gezamenlijk doel na!

WAAR STAAN WE?

- Vertegenwoordigers uit de zorg, onderwijs, welzijn, bedrijfsleven, cultuur en sport hebben elkaar ontmoet en geïnspireerd tijdens Sportcafé's en inspiratiebijeenkomsten
- De Sportcafé's stonden in het teken van 'het Gorcum droombeeld'. De opbrengst heeft bijgedragen aan de realisatie van de visie 'De kracht van Sport'
- Vanuit de Sportcafé's zijn concrete projecten gestart; de Sportpas en SportSupport
- Op 6 verenigingen is het programma Positief Coachen geïmplementeerd

DE UITDAGING

Steeds vaker wordt er een beroep gedaan op de verenigingen om een nog grotere maatschappelijke rol in te nemen. Verenigingen staan hier voor open, maar hebben soms onvoldoende mankracht of knowhow

om hier optimaal invulling aan te geven. De samenleving verandert in hoog tempo, waarbij de vraag en de betrokkenheid van leden ook een aandachtspunt is. Gediplomeerd kader is soms schaars, waardoor vrijwilligerswerk steeds verder onder druk komt te staan.

De verharding van de maatschappij heeft ook zijn doorwerking binnen de sportverenigingen, bijvoorbeeld in het gedrag op en rond de velden. Er liggen dan ook kansen om het pedagogisch klimaat op de vereniging via positief coachen te versterken. Verenigingen zullen hierin moeten meebewegen om vitaal te blijven en hun positie te verstevigen en te borgen voor de toekomst. Met Spelbepalers uit verschillende sectoren willen we van verenigingen nog sterkere Spelbepalers maken, dat is onze uitdaging!

WAT IS ONZE AMBITIE?

- Innovatief en toekomstbestendig sportaanbod
- Een sterk netwerk van Spelbepalers
- Structurele samenwerking tussen zorg, onderwijs, welzijn, bedrijfsleven, cultuur en sport realiseren
- Een kwalitatief hoogwaardig pedagogisch klimaat op elke sportvereniging
- Duurzame sportverenigingen
- Deskundige trainers en coaches voor elke sporter in Gorinchem

ONZE DROOM VOOR 2021

In Gorinchem willen we sterke spelbepalers die elkaar inspireren, samenwerken, kennis delen en innovatieve programma's initiëren. Sportverenigingen zijn belangrijke Spelbepalers binnen de gemeente en de regio. Spelbepalers nemen hun verantwoordelijkheid en werken aan het gezamenlijke belang. Spelbepalers staan in direct contact met de inwoners van Gorinchem en weten wat er speelt en leeft in de stad. Sportaanbieders worden maatschappelijke Spelbepalers en werken daarbij samen. Onze droom is om structureel samen te werken met de zorg, onderwijs, welzijn, bedrijfsleven, cultuur, sport en gemeente. Dit alles om de kracht van sport in de toekomst nog beter te benutten. Spelbepalers samen sterk!

WAT GAAN WE DAAR SAMEN VOOR DOEN?

We zetten in op netwerkversterking via Sportcafé's en inspiratiebijeenkomsten en realiseren meer bestuurlijke samenwerking. We zorgen daarbij voor behoeftegerichte ondersteuning op maat, om Spelbepalers te versterken. Samen zetten we in op energiebesparing door middel van energiescans.

Het traject 'Besturen met een visie' zetten we in om

verenigingen te ondersteunen bij het bepalen van hun toekomstige doelen. We zetten met sportaanbieders en Spelbepalers in op het innoveren van het sportaanbod. We initiëren samen projecten en programma's op basis van gedeelde belangen. We gaan inzetten op het versterken en verder professionaliseren van het kader (trainers en coaches) van verenigingen. We zetten in op positief coachen en de uitrol van het project SportSupport.

PRAKTIJKVOORBEELD

POP-UP RESTAURANT

Het Pop-Up restaurant is ontstaan vanuit een burgerinitiatief. Het wordt georganiseerd door vrijwilligers die ondersteund worden door verschillende professionele organisaties. Het restaurant heeft als doel om de (kwetsbare doelgroep) eenzame ouderen in Gorinchem 1 keer in de maand een plek te bieden waar ze onder het genot van een lekkere maaltijd nieuwe sociale contacten op kunnen doen.

PRAKTIJKVOORBEELD

SPORTCAFÉ

Het Sportcafé is de plek waar het droombeeld 'De kracht van Sport' vorm krijgt. Tijdens deze ontmoet-

tingen komen partijen uit verschillende sectoren samen om concrete projecten op te zetten om het droombeeld te realiseren.

Quote

BUURTIFTAR

Vanuit de behoefte van de wijk (Intervam) hebben wij (buurtbewoners) de verbinding gezocht met wijkpartners om de sociale cohesie en de leefbaarheid in de wijk te verhogen. De wijkpartners ondersteunen niet alleen, maar denken ook mee hoe ze ons kunnen versterken en een ieder vanuit eigen kracht kunnen laten participeren.

ILKER BALABAN (Intervam in de Lift)

BUURTIFTAR

Intervam in de lift is een project van de bewoners van de Intervam flats. Een groep actieve bewoners uit de flats (bewonerscommissie) zetten zich in voor een schone, veilige en leuke buurt. Zij organiseren bijvoorbeeld een buurtiftar. Ze krijgen hierbij, wanneer nodig, ondersteu-

ning van verschillende wijkpartners zoals, Poort6, The Mall, WeHelpen.nl, Samen Onderweg school, Wijkbeheer en Gorinchem Beweegt

Zie ook het actieplan voor een uitgebreidere weergave van de plannen.

PIJLER 5: *Gorcum Sportvesting*

AAN HET BEGIN VAN DEZE BELEIDSVISIE HEBBEN WE ONZE VISIE OMSCHREVEN MET ALS DROOM DE REALISATIE VAN DE 'GORCUM SPORTVESTING'.

In de pijler Gorcum Sportvesting komt onze visie tot uiting op het gebied van economie en positionering. In Gorinchem zijn alle ingrediënten aanwezig om de kracht van sport en bewegen te koppelen aan economische ontwikkeling. Gorinchem heeft een regiofunctie en kan een nog grotere aantrekkingskracht verwerven. Gorinchem kent een groot aantal bedrijven. De betekenis van sport en bewegen kan hier verder vergroot worden. Vitale medewerkers van bedrijven dragen bij aan een hoge arbeidsproductiviteit en een laag ziekteverzuim. Er liggen kansen om met verzekeraars, zorgaanbieders, sportaanbieders en het bedrijfsleven samen te werken.

Sport en bewegen kan een nog grotere bijdrage leveren aan citymarketing en de positionering van 'Mooi Gorinchem'. Een veelzijdig en aansprekend aanbod van sportieve en culturele evenementen dragen bij aan de economische positie en het vestigingsklimaat van Gorinchem.

WAAR STAAN WE?

- Vertegenwoordigers van het Gorcumse bedrijfsleven hebben aangegeven dat er kansen liggen om de samenwerking met sport en bewegen te versterken
- Het Gorcumse bedrijfsleven levert vanuit maatschappelijke betrokkenheid een belangrijke bijdrage aan de realisatie van evenementen op het gebied van sport en cultuur en het verenigingsleven
- Gorinchem heeft meerdere aansprekende evenementen waarin sport en cultuur gecombineerd worden en elkaar versterken
- Het evenementenbeleid van de gemeente wordt herzien (in 2017)
- Gorinchem is in 2015 genomineerd voor Sportgemeente van het jaar en in 2014 genomineerd voor Sportinitiatief van het jaar met het project Lady's Sport
- Er is een start gemaakt met de realisatie van een regionaal netwerk Sport en Bewegen in de buurt

ONZE DROOM VOOR 2021

Gorcumse bedrijven zetten in op de vitaliteit van hun medewerkers. Er zijn gezonde kantines, bedrijfscompetities en medewerkers kunnen op kosten van het bedrijf deelnemen aan sport en bewegen. Gorinchem is een stad waar van alles te beleven is. Elk weekend is er wel een evenement of aansprekende activiteit. De vestingstad aan de Merwede leeft! Toeristen weten Gorinchem te vinden vanwege de prachtige wandelroute over de stadswallen en de toplocatie Buiten de Waterpoort. De toren van de Grote Kerk is dagelijks te beklimmen en levert de ultieme beloning op; een prachtig uitzicht over de historische vesting en de rivier. Sportieve en recreatieve routes met aansprekende bewegwijzering inspireren inwoners en bezoekers tot bewegen. Bezoekers en inwoners die zich bewegen door de Sportvesting dragen bij aan de uitstraling en het positieve, levendige imago. Dat is een beleving waar mensen voor terugkomen!

DE UITDAGING

We willen samen streven naar meer vitale medewerkers die binding hebben met de stad. Sport en bewegen kan als middel worden ingezet om daar aan bij te dragen. De uitdaging is om gezamenlijk alle Gorcumers persoonlijk te bereiken. De expertise is aanwezig in Gorinchem, nu is de uitdaging om de juiste verbindingen te gaan leggen. Samen kunnen we werknemers en inwoners nog meer inspireren om actief deel te nemen aan sport en bewegen en daarmee vitaal te blijven. Deze inspiratie kunnen we overbrengen door nog meer samen te werken en verbinding te leggen met organisatoren van sportieve en culturele evenementen. We kunnen meer toeristen en bedrijven verleiden om naar Gorinchem te komen. De regionale aantrekkingskracht van de Gorcum Sportvesting kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

WAT IS ONZE AMBITIE?

- Verbinding tussen bedrijfsleven en sport versterken
- Meer vitale medewerkers met binding met de stad
- De kracht van sport en cultuur benutten voor citymarketing
- We willen evenementen optimaal faciliteren
- Regionale samenwerking op het gebied van sport en bewegen
- Doorontwikkeling van de Gorcum Sportvesting

PRAKTIJKVOORBEELD

GORCUM SPORTGALA

Het Gorcum Sportgala heeft zich doorontwikkeld tot een evenement wat een podium geeft aan talenten, vrijwilligers en innovatieve initiatieven op het gebied van sport en bewegen. Het Sportgala inspireert en

waardeert mensen die op wat voor manier dan ook betrokken zijn bij de Gorcumse sport. Daarbij is het Sportgala een ontmoetingsplaats voor bedrijfsleven, sportaanbieders, vrijwilligers, college- en raadsleden en natuurlijk de sporters zelf.

WAT GAAN WE DAAR SAMEN VOOR DOEN?

We zetten in op netwerkversterking en we starten met elkaar innovatieve projecten op. We gaan met het bedrijfsleven invulling geven aan het verhogen van de vitaliteit van medewerkers. We gaan experimenteren met de Sportpas voor medewerkers van bedrijven. Bedrijven kunnen medewerkers bijvoorbeeld een tegoed op hun Sportpas geven in plaats van een kerstpakket. Medewerkers worden hiermee gestimuleerd om te gaan bewegen en in contact te komen met het sportaanbod in Gorinchem.

We faciliteren de organisatoren van stedelijke evenementen zo goed mogelijk. We gaan samenwerken met

bedrijven en organisatoren van evenementen om Gorinchem samen nog sterker te positioneren.

We delen kennis met regiogemeenten en zoeken naar mogelijkheden om elkaar op korte en lange termijn te versterken. We zetten gerichte communicatie in en betrekken daarbij aansprekende ambassadeurs. Om behoeftegericht in te kunnen spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen wordt het brede subsidiebeleid van de gemeente geactualiseerd. Als Spelbepalers leveren we input voor een subsidiebeleid op maat.

Zie ook het actieplan voor een uitgebreidere weergave van de plannen.

Quote

BURENDAG IN DE LINGEWIJK

Ongelofelijk als je ziet wat buurtbewoners, scholen en verenigingen uit de kast halen om er met elkaar een geslaagde dag van te maken met als doel respect voor elkaar en je leefomgeving.

MICHEL VAN HORSSEN (buurtbewoner Lingewijk)

Randvoorwaarden

WAT IS ER NODIG OM ONZE AMBITIES TE REALISEREN?

- Integrale samenwerking
- Integrale visie
- Financiën
- Maximaal deel blijven nemen aan de Rijksregeling Sport en Bewegen in de buurt
- Aansluitend subsidiebeleid
- Een doelgericht communicatieplan
- De inzet van ambassadeurs van de Gorcum Sportvesting

INTEGRALE SAMENWERKING

Door de kracht van sport en bewegen integraal in te zetten, wordt het belang van integraal samenwerken steeds groter. Dit geldt zowel voor de interne gemeentelijke organisatie, als voor de samenwerking tussen Spelbepalers in de stad. Hierbij is er sprake van een gedeelde verantwoorde-

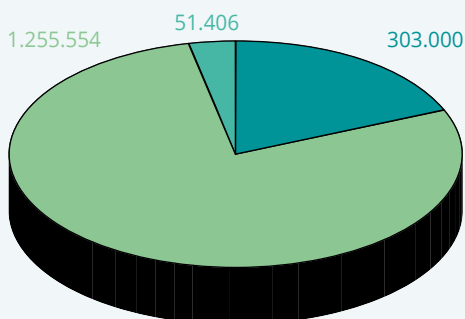
lijkheid om elkaar op te zoeken en te informeren. We zullen hier gezamenlijk invulling aan geven en ons steeds bewust moeten zijn van bredere ontwikkelingen.

INTEGRALE VISIE

Het traject om te komen tot de beleidsvisie 'De kracht van Sport' is gerealiseerd dankzij de samenwerking met de Gorcumse Spelbepalers. De opbrengst hiervan wordt ook integraal meegenomen in de 'Visie van de stad' (GO2032). Een aantal Spelbepalers zal ook als ambassadeur meedenken in dit visietraject, zodat ook de kracht van sport en bewegen wordt meegenomen. De werkwijze sluit zowel aan bij de raadsopdracht 'inwoners aan zet' als bij de ingezette en nog in te zetten transformaties in het Sociale Domein.

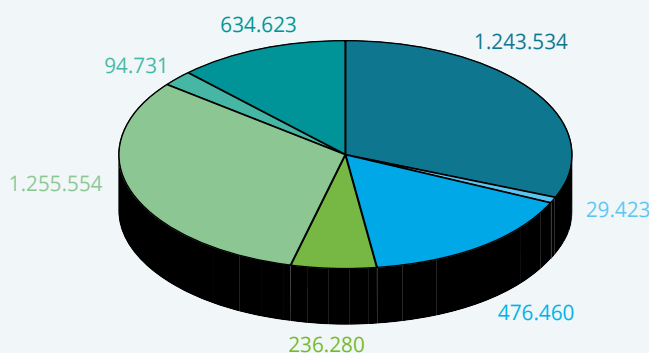

BATEN

- 51.406 - Huren buitensportaccommodaties
- 303.000 - Gorinchem Beweegt
- 1.255.554 - Huren binnensportaccommodaties

LASTEN

- 29.423 - Overigen
- 94.731 - Subsidies sport
- 236.280 - Onderhoud buitensportaccommodaties
- 476.460 - Gorinchem Beweegt
- 634.623 - Onderhoud binnensportaccommodaties
- 1.243.534 - Rente en afschrijving
- 1.255.554 - Bijdrage huur binnensportaccommodaties

FINANCIËN

De gemeente heeft binnen haar begroting financiële ruimte voor sport(beleid). Om de ambities van 'De kracht van Sport' na te streven is er binnen de bestaande gemeentebegroting budget beschikbaar voor nieuwe initiatieven. Voor (nog te ontwikkelen) projecten en programma's waar aanvullende financiering voor nodig is, maken we projectplannen met bijbehorende begroting. Mocht hier een extra gemeentelijke bijdrage gewenst zijn, wordt dat via de

reguliere weg voorgelegd aan de gemeenteraad (perspectiefnota). Spelbepalers zetten ook tijd en middelen in om de gezamenlijke ambities na te streven.

RIJKSREGELING BREDE IMPULS COMBINATIEFUNCTIES

De Rijksregeling Brede impuls Combinatiefuncties, ook wel Sport en Bewegen in de Buurt genoemd, is landelijk een groot succes. Liefst 94% van de gemeenten doet mee aan de regeling. Gorinchem maakt sinds het begin van de regeling maximaal gebruik van de mogelijkheden. De inzet van team Gorinchem Beweegt wordt voor 40% gefinancierd door de regeling en voor 60% door de gemeente. De Rijksregeling is in ieder geval t/m 2018 beschikbaar in de huidige vorm, waarbij de verwachting is dat dit de jaren daarna gecontinueerd wordt. Gorinchem maakt momenteel maximaal gebruik van de Rijksregeling (140% in 2016). Op landelijk niveau is het ministerie van VWS aan het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de Rijksregeling in de toekomst uit te breiden of zelfs te verdubbelen. Dit biedt deelnemende gemeenten en Spelbepalers de mogelijkheid om (voor 40% gesubsidieerde) formatieplaatsten in te zetten voor lokaal maatwerk op het gebied van welzijn, zorg, sport, cultuur en onderwijs. De resterende 60% aan werknemerskosten kan, afhankelijk van de vraag/behoefte uit de betreffende sector, lokaal georganiseerd worden. Publiek private samenwerking behoren daarbij ook tot de mogelijkheden. Spelbepalers kunnen bijvoorbeeld een financiële bijdrage leveren in de cofinanciering. De zorgaanbieders hebben al de ambitie uitgesproken om gezamenlijk een beweegcoach te financieren die zich richt op bewegingsgerichte zorg (zie pijler 2 Meedoen door Beweging).

Medio 2018 wordt duidelijk hoe de toekomstige uitbreiding van de Rijksregeling er precies uit komt te zien. De komende jaren willen we als Spelbepalers en gemeente maximaal gebruik blijven maken van de regeling en de kansen van een eventuele uitbreiding optimaal benutten.

AANSLUITEND SUBSIDIEBELEID

De beleidsregels m.b.t. het Subsidiebeleid Sport worden in het kader van de actualisatie van het totale subsidiebeleid van de gemeente getoetst aan de hedendaagse ontwikkelingen. Dit zal in 2017 plaatsvinden. In afstemming met de gemeenteraad zal bekeken worden of en hoe het subsidie-

beleid geactualiseerd moet worden.

Wel kunnen we constateren dat de huidige subsidie beleidsregel voor nieuwe initiatieven niet meer helemaal aansluit bij de wensen van deze tijd. De oude regeling beperkt zich tot de doelgroepen gehandicapten en 55+. Aanvragen voor sportinitiatieven voor andere doelgroepen (denk aan jeugd, kwetsbare inwoners, zorgbehoevenden, inwoners met depressie klachten enz.) worden daarom nu afgewezen. De subsidieregeling voor initiatieven zou in de komende periode (2017) moeten worden aangepast tot een breed toegankelijke regeling die zorgt voor ondersteuning aan alle initiatieven met een nieuw structureel aanbod aan sportmogelijkheden in Gorinchem. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan op de vraag vanuit het veld.

COMMUNICATIE

We willen onze communicatie gericht inzetten om de kracht van sport en bewegen te promoten. Daarbij maken we gebruik van Gorcumse ambassadeurs die regelmatig in communicatiemiddelen verschijnen. Voor de komende periode wordt er een communicatieplan opgesteld. Daar is in ieder geval aandacht voor:

- De uitstraling van de Gorcum Sportvesting
- Communiceren van openbare sport- speel- en beweegruimte
- Inspirerende voorbeelden uit de stad
- Het bereiken van de kwetsbare inwoners
- Het stimuleren van onze missie; Alle Gorcumers een leven lang actief!
- De positionering van de website www.gorinchembeweegt.nl, hiermee willen we goede voorbeelden uit Gorinchem een podium geven en het actuele sportaanbod communiceren

AMBASSADEURS

Om de ambities van 'De kracht van Sport' uit te dragen willen we ambassadeurs inzetten die samen met ons de Spelbepalersdroom gaan nastreven. Wij denken hierbij aan bekende Gorcumers die geloven in de kracht van sport en bewegen. We zijn zelf als Spelbepalers natuurlijk ook trotse ambassadeur van onze Gorcum Sportvesting!

DE KRACHT VAN Sport

Actieplan 2017 – 2021

IN DIT ACTIEPLAN GEVEN WE EEN AANTAL DENKRICHTINGEN VOOR DE UITWERKING VAN DE 5 PIJLERS VAN 'DE KRACHT VAN SPORT': WAT GAAN WE ER SAMEN VOOR DOEN? DE KOMENDE JAREN GAAN WE DEZE DENKRICHTINGEN VERTALEN NAAR CONCRETE PROJECTEN

PIJLER 1: *Bewegend leren*

SPELBEPALERS SAMEN STERK

We zorgen voor een gezonde basis voor alle Gorcumers, waarbij we samen extra aandacht hebben voor de inactieve inwoners met een (dreigende) gezondheidsachterstand. Samen stimuleren en inspireren we onze inwoners, zodat ze zich bewust worden van het belang van een gezonde leefstijl.

Actie: We gaan onze samenwerking verder uitbreiden en sector overstijgend samenwerken.

Hiermee willen we een netwerk van Spelbepalers creëren en onderhouden om ervoor te zorgen dat alle leefstijlsgroepen binnen Gorinchem bereikt kunnen worden.

VROEGSIGNALERING EN PREVENTIE

Met elkaar hebben we de verantwoordelijkheid om dreigende achterstanden vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Dan gaat het bij bewegen in eerste instantie om motorische achterstanden. Maar ook sociaal emotionele achterstanden of beperkingen (faalangst, slachtoffer van pestgedrag etc.) kunnen in een vroeg stadium gesignaleerd worden. We sluiten met sport en bewegen aan op het project 'It takes a Village to raise a Child' en zetten hiermee in op vroegsignalering en ondersteuning bij de ontwikkeling van kinderen. We zetten in op een positieve en inspirerende leeromgeving. We zorgen er via positief coachen voor dat kinderen hun zelfvertrouwen ontwikke-

len. Hierbij ontstaat er een verbinding tussen sport-, jeugd- en gezondheidsbeleid. Via een gezamenlijke aanpak wordt zoveel mogelijk voorkomen dat kinderen en jongeren in de zorg terecht komen. We willen dus vooral meer samenwerken. Naast de gezondheidswinst voor het individu, levert vroegsignalering en preventie ook een flinke besparing op voor de toekomstige zorgkosten. Ook is er aandacht vanuit de kinderopvang voor een gezonde leefstijl. SKG gaat daarbij samenwerken met de Jeugd Gezondheidszorg.

Actie: We maken van gezamenlijke signalering een speerpunt, zodat er preventief actie kan worden ondernomen om problemen voor te blijven.

GEZONDE LEEFSTIJL 0 – 4 JAAR

Stichting Kinderopvang Gorinchem (SKG) zoekt de samenwerking met partijen als de Jeugd Gezondheidszorg en Gorinchem Beweegt om in te zetten op een gezonde leefstijl van jonge kinderen en hun ouders. Medewerkers krijgen gepaste ondersteuning en er worden afspraken en keuzes gemaakt binnen het beleid van SKG. Samen willen we een beweging in gaan zetten die moet leiden tot een omgeving die uitdaagt tot meer bewegen, een hoge ouderbetrokkenheid, gezonder eten en drinken, etc.

Actie: We stimuleren een gezonde leefstijl bij jonge kinderen en ontwikkelen een doorgaande lijn richting het basisonderwijs

Quote

DAILY MILE

Het is een heel eenvoudig, maar effectief concept dat toegepast kan worden op elke basisschool, voortgezet onderwijs of peuterspeelzaal. De impact kan enorm zijn – niet alleen de conditie van de kinderen verbetert, maar ook hun concentratieniveau, stemming, gedrag en algehele welzijn gaan vooruit. Dat zien we als de meerwaarde van dit project!

ANDRA VAN HOFWEGEN (Directeur CBS De Tamboerijn)

we gezamenlijk nog meer in moeten zetten op de inactieve kinderen. Daarbij bekijken we of er drempels zijn om niet structureel te bewegen. Bijvoorbeeld financiële of praktische drempels. We zorgen ervoor dat alle kinderen en jongeren de kans krijgen om daadwerkelijk mee te doen. We willen alle jeugd in beweging zetten waarbij we zoveel mogelijk aansluiten op de behoeften.

Actie: Binnen het netwerk van Spelbepalers gaan we actief met elkaar aan de slag om drempels weg te nemen en inactieve jeugd te activeren

SAMENHANG LOKAAL GEZONDHEIDSBELEID

De gemeente zet naast het regionale gezondheidsbeleid extra in op gezondheid in Gorinchem. Daarvoor maakt de gemeente gebruik van GIDS (Gezond in de Stad) middelen, die lokaal ingezet kunnen worden. Deze inzet zal nauw samenhangen met de ambities van 'De kracht van Sport'. De inzet zal zich richten op het verkleinen of voorkomen van gezondheidsachterstanden. In eerste instantie zal er een pilot starten in de aandachtswijken waarbij we samen met inwoners inzetten op een gezonde leefstijl. Spelbepalers gaan hier samen in op trekken.

Actie: We stemmen sport- en gezondheidsbeleid verder op elkaar af en ondersteunen lokale initiatieven

EXTRA AANDACHT VOOR INACTIEVE JEUGD

In samenwerking met het onderwijs hebben we 100% bereik onder de jeugd. Hiermee hebben we de mogelijkheid om alle kinderen in Gorinchem de kans te bieden om mee te doen aan sport en bewegen, in wat voor vorm dan ook. Om de sportparticipatie zo hoog mogelijk te krijgen, zullen

FOCUS OP JONGEREN

Jongeren haken na het verlaten van de basisschool vaak af bij de sportvereniging omdat het aanbod niet meer aansluit bij de wensen van de jongeren. Zo gaat helaas ook een stuk sociale controle verloren. Jongeren zijn nog wel geïnteresseerd in sport maar vaak niet meer in de verplichtingen die dat met zich meebrengt. Het is de uitdaging om sport als middel in te zetten om deze jongeren te activeren en te stimuleren om sportief en gezond op te groeien. Hiermee dragen we bij aan een veilige sociale omgeving voor jongeren. Hierbij is het belangrijk goed samen te werken met Spelbepalers vanuit het voortgezet onderwijs, jongerenwerkers, moskee, politie, woningcorporatie en Buurtsportcoach.

Actie: Met de vakdocenten bewegingsonderwijs van het voortgezet onderwijs zetten we in op aansprekende sportieve evenementen, waarbij jongeren ook een rol spelen in de organisatie. We zetten ambassadeurs in om jongeren te activeren en er voor zorgen dat jongeren niet in de criminaliteit belanden of zelfs radicaliseren.

PRAKTIJKVOORBEELD

Quote

WIJKSPORTPUNTEN

Sportpunt? Ik vind het eerder een ontmoetingspunt! Het is voor mij een leuk moment om eens andere ouders te spreken terwijl mijn kinderen lekker aan het sporten zijn. Daarnaast kan ik mijn

ideeën over leuke activiteiten in de wijk bij de buurtsportcoach kwijt. Hierdoor hebben we al een aantal keer leuke dingen voor de wijk kunnen doen, met de juiste hulp.

SAMENWERKEN AAN GEZONDE SCHOLEN

Voor een gezonde basis is de samenwerking met alle vormen van onderwijs van groot belang. Samen met het onderwijs zetten we in op talentontwikkeling, vroegsignalering, preventie, gezonde leefstijl, sportstimulering en ouderparticipatie. Gelukkig hebben we in Gorinchem een stabiele basis om de komende jaren op verder te bouwen. De uitdaging is om nog meer gezamenlijk op te trekken en zoveel mogelijk gezonde scholen te realiseren. Dit draagt bij aan het stimuleren van een gezonde basis voor ieder kind dat opgroeit in Gorinchem. De afgelopen jaren zijn er met diverse scholen succesvolle aanvragen gedaan voor het Gezonde school vignet. De komende jaren willen we deze lijn doortrekken en samen met het onderwijs kijken welk vignet het beste aansluit bij de school.

Actie: realiseren van meerdere Gezonde Scholen in het primair, voorgezet en middelbaar beroeps onderwijs. We gaan vanuit de brede school gedachte verder bouwen aan structurele samenwerking.

BEWEGINGSONDERWIJS

Kwalitatief goed bewegingsonderwijs is een belangrijke randvoorwaarde voor de motorische ontwikkeling van kinderen. De Buurtsportcoach van Gorinchem Beweegt ondersteunt scholen behoeftegericht bij het geven van methodisch bewegingsonderwijs en werkt samen met de aanwezige vakdocenten. Het streven is om uiteindelijk 3 uur bewegingsonderwijs te realiseren op het basisonderwijs, waarbij zoveel mogelijk lessen gegeven worden door een vakdocent. We willen hiermee de kwaliteit van het bewegingsonderwijs verbeteren en de frequentie van de lessen verhogen.

Actie: We onderzoeken de mogelijkheden om 3 uur bewegingsonderwijs per week te realiseren. We werken daarnaast aan structurele beweegmomenten voor, tijdens en tussen schooltijd, passend bij de wensen van het onderwijs.

BEWEGEND LEREN IS BETER PRESTEREN

Uit meerdere onderzoeken is gebleken dat sport en bewegen een positieve invloed hebben op de leerprestaties. Daarom willen we samen met het onderwijs in Gorinchem nog meer inzetten op bewegend leren. Dit kan op vele manieren en is op maat aan te passen op elk type onderwijs. Bijvoorbeeld door bewegen en leren te combineren. Joggend rekenen maakt leren niet alleen leuker, maar kinderen pikken de lesstof ook nog eens makkelijker op. Het kringgesprek kan prima lopend in plaats van zittend. Op een aantal scholen in Nederland (waaronder in Gorinchem) is men begonnen met de 'daily mile'. Dagelijks wordt er anderhalve kilometer gelopen met de leerlingen. Dit kan dan weer prima gecombineerd worden met groepsopdrachten voor de reguliere vakken. Andere voorbeelden zijn de inzet van beweegbreaks of energizers. Dit zijn korte beweeg intermezzo's in de klas of op het plein.

Actie: We gaan samen met het onderwijs bewegen integreren in de reguliere lessen voor betere leerprestaties.

SPORTSTIMULERING

Volgens het principe 'jong geleerd is oud gedaan' zetten we in op een breed programma op het gebied van sportstimulering. Kinderen ontdekken hiermee op jonge leeftijd hun talent en komen erachter welke sport of beweegvorm ze het leukst vinden. Het Sportstimuleringsprogramma is laagdrempelig, divers en inspireert tot structurele sportbeoefening en een gezonde leefstijl. Sportbeoefening werkt preventief, zorgt voor ontmoeting en draagt bij aan de mentale weerbaarheid. In Gorinchem werken we met een doorgaande lijn; kennismaken op school, verdiepen naschool en doorstromen naar de aanbieder. Door kinderen al vroeg kennis te laten maken met een breed sportaanbod willen we de participatie op latere leeftijd zo hoog mogelijk houden. Jongeren die op termijn elders gaan studeren hebben in Gorinchem een gezonde basis meegekregen en hebben ervaren hoe leuk en gezellig het is om sportief en gezond te zijn. Dit draagt eraan bij dat zij na hun studie het sporten weer oppakken en terugkeren naar Gorinchem.

Actie: realiseren van een aansluitend en divers sportstimuleringsprogramma

DIVERSITEIT IN SPORT- EN BEWEEGAANBOD

Sporten en bewegen kan op vele manieren en momenten. Er is in Gorinchem voor ieder wat wils, want het aanbod is divers. Het is voor opgroeiende kinderen van groot belang dat zij in hun jeugd ook kennismaken met

dat diverse sport- en beweegaanbod. Om dit te realiseren zal er optimaal samengewerkt moeten worden tussen de sportaanbieders, het onderwijs en de Buurtsportcoaches van Gorinchem Beweegt. Kennismaking tijdens schooltijd zorgt ervoor dat alle kinderen kunnen ervaren en beleven wat het sportaanbod in Gorinchem inhoudt. Hierbij experimenteren we met projecten als 'train de trainer', waarbij het idee is dat trainers van de vereniging leerkrachten trainen om een bepaalde tak van sport aan te bieden in de les bewegingsonderwijs.

Actie: We gaan de samenwerking tussen onderwijs en sport verder ontwikkelen

DOORONTWIKKELING SCHOOLSPORTTOERNOOIEN

De schoolsporttoernooien voor primair, voortgezet, speciaal en middelbaar beroepsonderwijs worden doorontwikkeld. Sportaanbieders en het onderwijs stemmen het programma zoveel mogelijk op elkaars wensen en mogelijkheden af. Daarbij willen we inzetten op een aansluitend programma van clinics op school, verdiepende workshop na-school en afsluiten met het schoolsporttoernooi op locatie. De focus komt minder te liggen op de prestatie en meer op plezier en beleving. Sport kan hierbij weer een middel zijn om op een aansprekende manier thema's als respect en het tegengaan van (online) pesten te voorkomen. Op schoolsporttoernooien wordt ook ingestoken op een gezonde leefstijl, bijvoorbeeld door het aanbieden van drinkwater en fruit.

Actie: We gaan schoolsporttoernooien door ontwikkelen naar ontmoetingsplaatsen voor normen, waarden en gezondheid in de brede zin van het woord. Dit door de betreffende sport als middel in te zetten. Om deze doorgaande lijn bij schoolsporttoernooien te realiseren gaan we de samenwerking inzetten via periodieke bijeenkomsten met het onderwijs en de sportaanbieders.

WIJKSPORTPUNTEN

Direct na schooltijd kunnen kinderen en jongeren terecht op de Wijk sportpunten in de wijk. Sportaanbieders kunnen hier hun sportaanbod presenteren. We werken samen met Spelbepalers aan een Wijk sportplan. Per wijk wordt bekeken welke verbindingen gelegd kunnen worden tussen sportaanbieders, onderwijs en andere organisaties. Dit resulteert in een behoeftegericht programma per wijk.

Actie: De Wijk sportpunten worden ingezet als laagdrempelige beweeglocatie voor sportactiviteiten in de stad. We realiseren met elkaar Wijk sportplannen.

STAGES

In samenwerking met het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs zetten we stageplekken in om jongeren hun eerste werkervaring op te laten doen. Jongeren maken hierdoor kennis met de lokale sportaanbieders en organisaties. Stagiaires ervaren hiermee de toegevoegde waarde van sport en bewegen. Voor sportaanbieders zijn de stagiaires extra handjes die meehelpen in de organisatie van de activiteiten en de trainingen/lessen. We willen hiermee jongeren de kans bieden om kennis te maken met het werkveld wat aansluit bij hun interesse.

Actie: We gaan stagiaires koppelen aan de sportaanbieders en werken samen aan interessante en leerzame stagewerkzaamheden

VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

Vanuit een preventieve gedachte zetten we de komende jaren extra in op inwoners in de leeftijd van 30 – 50 jaar. Onder deze groep inwoners zijn veel ouders van kinderen en jongeren. Hierdoor vervullen zij een voorbeeld rol voor hun kind. Als we deze groep (weer) aan het bewegen krijgen en inspireren tot 'een leven lang actief' levert dat gezondheidswinst voor deze groep op, voor nu

en voor later. Daarnaast groeien kinderen en jongeren op in een omgeving, waarin hun ouders bewegen en een gezonde leefstijl nastreven. Dit is een positieve voorbeeldfunctie. We willen ouders bijvoorbeeld stimuleren om hun kinderen lopend of per fiets naar school te brengen.

Om deze doelgroep te activeren is het van belang om te kijken naar de sportbehoefte. 50% van de Nederlanders sport in ongeorganiseerd verband. Dit percentage ligt binnen de doelgroep van 30 tot 50 jaar nog hoger. De uitdaging is dus om deze groep te stimuleren om te gaan bewegen, rekening houdend met hun behoefte aan ongeorganiseerd sporten. De sportaanbieders staan voor de uitdaging om hun sportaanbod ook aan te passen op de wensen van deze groep. En vervolgens te stimuleren tot deelname. Er liggen kansen om dit samen met het bedrijfsleven op te pakken. Hier gaan we de komende jaren op inzetten.

Actie: We stimuleren de doelgroep van 30 – 50 jaar om meer te gaan bewegen door middel van behoeftegericht aanbod. Samen met sportaanbieders kijken we naar de mogelijkheden om het sportaanbod te innoveren en aan te laten sluiten bij de behoefte.

PIJLER 2: *Meedoen door beweging*

VERBREDEN MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIE VAN SPORT ALS MIDDEL IN HET SOCIAAL DOMEIN

Binnen het sociaal domein kan sport in toenemende mate van waarde zijn. De sportvereniging als ontmoetingsplek zorgt voor sociale binding. Bewegen levert een belangrijke bijdrage aan sociale participatie en zelfredzaamheid. Zo blijven inwoners participeren en sociaal actief door vrijwilligerswerk en deelname aan nieuw beweegaanbod bij sportaanbieders.

Sportverenigingen en sportaccommodaties kunnen actief betrokken worden bij de uitvoering van programma's en projecten. Gezamenlijk kunnen we op zoek naar oplossingen. Bijvoorbeeld:

- Innovatieve dagbesteding op de vereniging voor kwetsbare ouderen en mensen met een beperking
- Een verbreed sportaanbod gericht op specifieke doelgroepen
- Re-integratie trajecten op de vereniging voor arbeidsparticipatie en/of maatschappelijke participatie

Sportverenigingen hoeven dit niet allemaal zelf te doen, bovenop de al bestaande werkdruk die het leiden van een vereniging met zich mee brengt. Kansrijke verbindingen ontstaan als professionals en vrijwilligers van verschillende organisaties de handen ineen slaan en gezamenlijk gaan onderzoeken wat zij voor elkaar kunnen betekenen.

Actie: We gaan Spelbepalers en verenigingen verbinden om door middel van sport en bewegen een bijdrage te leveren aan sociale participatie.

OUDEREN

De sportparticipatie van ouderen is in 2015 met 16% gedaald ten opzichte van 2010. De groep ouderen wordt steeds groter in Gorinchem. Met elkaar hebben we de uitdaging om hier adequaat op in te spelen. Ouderen blijven steeds langer thuis wonen. Blijvend bewegen draagt enorm bij aan het vitaal ouder worden. Sportaanbieders kunnen nadenken hoe ze hun sportaanbod kunnen aanpassen aan de senioren van de toekomst. Daarnaast kan het bestaande beweegaanbod actief gepromoot worden. We spelen actief in op de vergrijzing en werken aan een hogere sportparticipatie van ouderen om senioren langer vitaal te houden.

Actie: Gezamenlijk gaan we onderzoeken wat de beweegbehoefte van ouderen is. Vervolgens gaan we daar het beweegaanbod en de beweegvoorzieningen in de openbare ruimte op aanpassen (zie ook Pijler 3 Sportieve Ruimte).

VERMINDEREN EENZAAMHEID DOOR DENKSPORT

Eenzame ouderen kunnen we activeren door de inzet van denksport. Sporten als schaken, dammen, bridge en GO zijn een prima middel om ouderen elkaar te laten ontmoeten. Ook als zij beperkte bewegingsmogelijkheden hebben. Denksporten zorgen er ook voor dat de hersenactiviteit wordt gestimuleerd, waarmee ze een gunstig effect hebben op de geestelijke gezondheid van ouderen. Hier liggen kansen voor de aanbieders van denksport in Gorinchem. Deze kansen willen we samen gaan verzilveren de komende jaren!

Actie: Samen met aanbieders van denksporten inzetten op de activering van eenzamen ouderen.

VERBINDINGEN TUSSEN OUD EN JONG

We willen meer inzetten op de verbinding tussen (eenzame) ouderen en jongeren/kinderen. Samen bewegen of culturele activiteiten ondernemen levert een positieve bijdrage aan de sociale activering van ouderen, terwijl jongeren respect en begrip krijgen voor ouderen. Binnen Gorinchem liggen nog veel kansen om deze verbinding wijkgericht te leggen, bijvoorbeeld via maatjes projecten. Vanuit het onderwijs, ouderenzorg en de mantelzorg is er een duidelijke behoefte aan deze verbinding.

Actie: ouderen en jongeren projectmatig verbinden om wederzijds begrip te creëren

DE INZET VAN OUDEREN ALS VRIJWILLIGER

Wanneer we er in weten te slagen om ouderen te verbinden aan de sportaanbieders, hebben we de kans om ze ook als vrijwilliger in te zetten. De sportaanbieders kunnen prima invulling geven aan de combinatie bewegen en het uitvoeren van vrijwilligerswerk. Dit levert voor de vereniging nieuwe vrijwilligers op en de ouderen blijven vitaal en worden weer onderdeel van een sociaal netwerk. Het Vrijwilligers Steunpunt kan in toenemende mate een verbindende rol spelen bij het matchen van vraag en aanbod. We streven naar een grote vrijwilligerspool waarbij vrijwilligers multifunctioneel voor meerdere verenigingen ingezet kunnen worden.

Actie: We gaan met sportaanbieders, Vrijwilligers Steunpunt en ouderen(organisaties) een programma initiëren om ouderen te koppelen aan sportaanbieders

RE-INTEGRATIE EN ARBEIDSMARKTREGIO

Sport en bewegen kan mensen letterlijk bewegen naar werk. Werkzoekenden kunnen door het lidmaatschap van een sportaanbieder of het doen van vrijwilligerswerk in de sport allerlei vaardigheden aanleren. Dat helpt hen in het vergroten van hun zelfvertrouwen, het oppakken van een dagritme en uiteindelijk ook in het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Ook is de sportvereniging een vindplaats voor stages en werk-ervaringsplaatsen, bij de vereniging zelf of via het netwerk van de verenigingsleden.

Actie: Met Avres en sportaanbieders gaan we projecten opzetten om in te zetten op re-integratie via de kracht van sport. We zetten in op de lokale aanhechting en de aansluiting op de lokale paragraaf van het beleidsplan van Avres.

VLUCHTELINGEN EN ASIELZOEKERS

Vluchtelingen en asielzoekers worden gestimuleerd om deel te nemen aan het reguliere sportaanbod in Gorinchem. Daarnaast leggen we actief verbinding met wijkgerichte sportaanbieders om vluchtelingen en asielzoekers in te zetten als vrijwilliger. Op de Wijksportpunten en bij enkele sportverenigingen zijn een aantal asielzoekers al actief als vrijwilliger.

Actie: We gaan de integratie van vluchtelingen en asielzoekers bevorderen via sport en vrijwilligerswerk

BEWEGEN VOOR MENSEN MET EEN DEPRESSIE

Ook voor mensen met depressie klachten kan bewegen een middel zijn om weer gezond te worden. Binnen het project 'Fijn om fit te zijn' hebben we in Gorinchem positieve ervaringen opgedaan. Dit project willen we de komende jaren borgen en voor een grotere groep inwoners toegankelijk maken.

Actie: We gaan op basis van de succesvolle ervaringen mensen met depressie klachten via sport terugleiden naar de maatschappij via het programma 'fijn om fit te zijn'

BEWEGEN VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

Onze visie is dat mensen die een beperking hebben (of ervaren), zoveel mogelijk aansluiten bij het reguliere sport- en beweegaanbod. Vanuit de gedachte 'gewoon waar het kan, speciaal als het moet' willen we het sport- en beweegaanbod afstemmen op de behoefte van de mensen met een beperking. Daarbij willen we in eerste instantie gebruik maken van regulier beweegaanbod. Waar nodig zal dit aanbod aangepast worden op de specifieke doelgroep (Gehandicapten sport). Spelbepalers uit de zorg, (speciaal) onderwijs en sportaanbieders zullen gezamenlijk optrekken om mensen die een beperking ervaren structureel mee te laten doen. We sluiten aan bij evenementen die zich richten op sport

voor mensen met een beperking. Gorcumse Spelbepalers organiseren aansprekende activiteiten die een bijdrage leveren aan het promoten van het sportaanbod.

Actie: We gaan zoveel mogelijk mensen die een beperking hebben of ervaren een passend aanbod bieden voor structurele sportdeelname.

INZET BEWEEGWIJZER 'MEEDOEN DOOR BEWEGING'

Voor alle inwoners van Gorinchem die vanwege een (dreigende) gezondheidsachterstand een passende bewegingsactiviteit zoeken, is de beweegwijzer 'Meedoen door Beweging' gerealiseerd. Bijvoorbeeld voor chronisch zieken, mensen met een auditieve, visuele, lichamelijke of verstandelijke beperking, mensen met gedragsproblematiek en ouderen. Met de Beweegwijzer geven we inzicht in de sport- en ondersteuningsmogelijkheden die Gorinchem biedt. Naast een schriftelijke uitgave is het aanbod ook online beschikbaar op de website www.gorinchembeweegt.nl

Actie: We gaan De beweegwijzer en het sportaanbod actueel houden en communiceren, waardoor potentiële sporters hier gebruik van gaan maken.

VITALE ZORG

NETWERKVERSTERKING ZORGAANBIEDERS

Tijdens de netwerkbijeenkomst met zorgaanbieders in juni 2016, hebben spelbepalers uit de zorg uitgesproken dat bewegen voor cliënten onder druk staat. Er is te weinig tijd, geld en personeel beschikbaar om effectief in te zetten op beweging. Ook is er te weinig aansluitend beweegaanbod. Alle zorgaanbieders erkennen het belang van bewegen voor hun cliënten. Aangezien bewegen een belangrijke bijdrage levert aan het stimuleren van lijf en geest, het terugdringen van overgewicht en het vergroten van de sociale contacten, willen we gezamenlijk inzetten op bewegingsgerichte zorg. Sport wordt hier vooral als middel ingezet voor vitaliteit, preventie, participatie en

PRAKTIJKVOORBEELD

FIJN OM FIT TE ZIJN

Tijdens de cursus 'fijn om fit te zijn' wordt er onder andere door middel van sport gewerkt aan de mentale gezondheid voor mensen met een (dreigende) depressie.

versterken van eigen kracht. Om hier aan te werken willen we een gezamenlijk netwerk initiëren waarmee we concreet aan de slag gaan met het thema bewegingsgerichte zorg. Er is onder andere specifieke aandacht voor bewegingsgerichte zorg, samenwerkende zorgaanbieders en doorverwijzing vanuit de zorg naar sport (en andersom).

Actie: een gezamenlijk netwerk starten met als thema 'bewegingsgerichte zorg'. We gaan de mogelijkheden onderzoeken om een gezamenlijk een beweegcoach bewegingsgerichte zorg aan te stellen.

DOORVERWIJZING VANUIT DE ZORG NAAR SPORT

Professionals als huisartsen, bedrijfsartsen, fysiotherapeuten en diëtisten hebben een belangrijke stimulerende en doorverwijzende rol om inwoners/patiënten door te verwijzen naar regulier sportaanbod. De komende jaren gaan we inzetten op het actief doorverwijzen van en naar zorgprofessionals. Hiervoor zetten we de beweegwijzer 'meedoen door beweging' en de sportpas app voor in.

Actie: We gaan de samenwerking binnen de driehoek patiënt – zorginstelling – sportvereniging versterken zodat er gericht en succesvol kan worden doorverwezen.

TEAM WMO, JEUGDTEAM, SOCIAAL TEAMS

Het is algemeen bekend dat bewegen een preventieve werking heeft, ook voor kwetsbare doelgroepen. Verschillende gemeentelijke teams die zich bezighouden met het bieden van ondersteuning aan deze groep (Wmo, jeugd, sociaal teams) erkennen het belang

van sport en bewegen. Maar doorverwijzing naar het bestaande beweegaanbod vindt nog te weinig plaats. Daarin is nog veel (gezondheids)winst te behalen. We richten ons de komende jaren op versterking van de bewustwording van Wmo- en jeugdadviseurs en sociaal team-leden. De beweegwijzer 'Meedoen door beweging' is een instrument die hierin kan helpen. Verder zetten we ons de komende jaren in om de samenwerking binnen het (zorg)netwerk verder vorm te geven voor de verschillende kwetsbare doelgroepen.

Actie: Partners stimuleren tot actievere doorverwijzing binnen het zorgnetwerk richting het bestaande sportaanbod. Dit doen we door inspirerende ontmoetingen te organiseren.

COMMUNICATIE BEWEEGAANBOD VIA SPORTPAS APP

Via de vernieuwde website www.gorinchembeweegt.nl wordt digitaal het lokale beweegaanbod inzichtelijk gemaakt. Dit laagdrempelige platform kan zowel door professionals, sportaanbieders als inwoners gebruikt worden. We zetten hier ook de sportpas app voor in, die gebruikers kunnen downloaden op hun smartphone of tablet. Potentiële sporters kunnen hier een account aanmaken en zo op de hoogte blijven van eventuele nieuwe activiteiten waarin zij geïnteresseerd zijn. Het hele jaar kunnen sport- en zorginstellingen hier nieuwe sport- en beweegactiviteiten toevoegen.

Actie: vraag en aanbod wat betreft sportaanbod gericht bij elkaar brengen door middel van de sportpas app.

PIJLER 3: Sportieve ruimte

SPEELRUIMTEBELEID

In 2016 is er met inwoners gewerkt aan nieuw speelruimtebeleid. De beweegvriendelijkheid van wijken en buurten speelt een prominente rol. Vanuit de mogelijkheden van het te ontwikkelen speelruimtebeleid 'Een leven lang plezier' werken we samen aan het optimaliseren van de beweegvriendelijke buitenruimte. Deze plekken moeten aantrekkelijk en uitnodigend zijn. Hiermee laten we onze inwoners beleven en ervaren dat zij heel eenvoudig in hun eigen wijk kunnen bewegen.

Actie: We gaan Gorcumers in toenemende mate uitdagen om gebruik te maken van de openbare ruimte om te bewegen. Dit doen we door actief te communiceren over deze plekken en hier met Spelbepalers activiteiten te organiseren.

PARTICIPATIE INWONERS EN VERENIGINGEN

Bij de herinrichting van de openbare ruimte (waaronder speelplaatsen) betrekken we actief inwoners en verenigingen. Zij denken mee om de omgeving zo uitdagend mogelijk in te richten, waarbij de ruimte ook multifunctioneel gebruikt kan worden. Daarbij streven we naar een stukje 'eigenaarschap' vanuit de buurt. Er zijn dan ook mogelijkheden voor burgerinitiatieven als het gaat om aanpassingen in de openbare ruimte.

Actie: Voor de komende jaren willen we sportieve ruimte creëren in de ontwikkeling van Hoog Dalem en Mollenburg. Daarnaast willen we samen met Spelbepalers en omwonenden het speelveld in de Gildenwijk (tegenover brede school Gildenplein) realiseren. In Stalkaarsen wordt na een burgerinitiatief overgegaan tot het inrichten van een natuurlijk speelterrein nabij de nieuwe brede school Schuttersplein en de scholen voor speciaal onderwijs aan de Hiemstralaan.

ONTWIKKELINGEN BUITENSPORTVERENIGINGEN

De gemeente Gorinchem heeft vanaf maart 2014 een initiatief van de buitensportverenigingen gefaciliteerd. Deze verenigingen wilden een gezamenlijke visie op het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties ontwikkelen. Dit heeft in opdracht van de verenigingen geresulteerd in een eindrapportage van NOC*NSF.

Deze rapportage is gericht op het opzetten van een koepelorganisatie voor het beheer van de buitensportaccommodaties.

Wij streven ernaar om gezamenlijk de buitensportverenigingen toekomstbestendig te maken. Daarbij willen we een goede spreiding van het sportaanbod in de stad.

Actie: Het college heeft op 30 augustus 2016 besloten dat de gemeente eerst zelf haar interne onderzoekstraject dient te lopen, voordat er een gezamenlijk oprichtingstraject voor een koepelorganisatie kan starten. Hiervoor is een plan van aanpak gemaakt en een werkgroep ingesteld. De verenigingen gaan gezamenlijk kijken op welke manier zij invulling willen en kunnen geven aan een mogelijke koepelorganisatie. Dit zijn twee aparte trajecten die op bepaalde momenten zullen samenkomen en waarin de voortgang van beide trajecten zal worden besproken.

BELEIDSREGEL AANLEG SPORTVELDEN

In 2016 is de beleidsregel aanleg sportvelden vastgesteld. Hierdoor zijn er mogelijkheden ontstaan om de accommodatiewensen van sportverenigingen te realiseren binnen de kaders van de beleidsregel. Sportverenigingen worden door de beleidsregel aanleg sportvelden in positie gebracht om hun sportaanbod nog beter tot hun recht te laten komen. Toekomstige wensen voor de aanleg van sportvelden worden op basis van de beleidsregel getoetst.

Actie:

- a. In 2016 worden er in totaal twee nieuwe kunstgrasvoetbalvelden aangelegd bij de voetbalverenigingen Unitas en GJS.**
- b. In 2017 krijgt het korfbalveld een nieuwe top laag en wordt de inrichting (belijning) aangepast aan de vernieuwde eisen van de KNKV.**
- c. In 2017 worden de huidige twee zandgestrooide hockeyvelden vervangen door 1 semiwaterveld en 2 watervelden naar verwachting (renovatie). Het huidige voetbalveld op Molenvliet Zuid, voorheen in gebruik door Raptim en SCG, wordt omgevormd tot een zand-ingestrooid hockeyveld (nieuwe aanleg). Dit veld zal indien noodzakelijk ook kunnen worden gebruikt als voetbalveld voor de jeugd van voetbalvereniging SVW.**

BINNENSPOORTACCOMMODATIES

De drie sporthallen in Gorinchem worden beheerd en verhuurd door de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties (SGS). De gymnastieklokalen worden beheerd en verhuurd door de gemeente Gorinchem. We willen met elkaar een optimaal en effectief gebruik van binnensportaccommodaties nastreven. Net als bij de buitensportverenigingen willen de binnensportverenigingen en de verhuurders van accommodaties, op bepaalde gebieden meer met elkaar samenwerken en overleggen. Samenwerking tussen gebruikers en verhuurders moet leiden tot flexibele verhuur en multifunctionele gebruik van binnensportaccommodaties. De ambitie is dan ook

om de samenwerking tussen verenigingen en verhuurders verder te bevorderen.

SPORTHALLEN

De verenigingen hebben wensen over de huurmogelijkheden en tariefhoogte van de binnensportaccommodaties die door SGS verhuurd worden. SGS wil inzetten op klantgericht werken en sluit in het verhuurbeleid zoveel mogelijk aan bij de wensen van huurders.

Actie: We stellen voor om in 2017 een traject te starten voor het gezamenlijk ontwikkelen van een visie voor de binnensport samen met verenigingen en SGS. Hierin worden o.a. meegenomen: samenwerking, vraag- en aanbod accommodaties en onderzoek huurtarieven.

GEMEENTELIJKE GYMLOKALEN

De afgelopen jaren zijn de meeste gemeentelijke gymzalen (Wijksporthallen) gerenoveerd. Op basis van de wensen van de gebruikers hebben de gymlokalen een upgrade gekregen. Naar de toekomst toe willen we met elkaar onderzoeken hoe het gebruik en de verhuur verder geoptimaliseerd kan worden. Hierbij staan de wensen van gebruikers centraal. Er is vanuit sommige sportaanbieders een behoefte om ook in de schoolvakanties gebruik te maken van de gymlokalen.

Actie: In 2017 start er een pilot met het openstellen van gymlokalen in de vakantieperiode. In 2018 wordt bekeken wat de toekomst van het gymlokaal aan de Van Egmondstraat is.

MAATSCHAPPELIJKE INZET SPORTACCOMMODATIES

We willen de maatschappelijke inzet van onze sportaccommodaties vergroten. Er liggen kansen om de buitensportaccommodaties overdag in te zetten voor andere doeleinden dan alleen sportbeoefening. Kwetsbare groepen (zie pijler 2 Meedoen door Beweging) kunnen gebruik maken van de sportaccommodaties om elkaar te ontmoeten en te participeren. Sportverenigingen hebben hiermee de kans om nog meer Spelbepaler te worden en verbinding te leggen met nieuwe groepen inwoners. Dit biedt ook kansen voor het verbreden van het sportaanbod.

Actie: We leggen als Spelbepalers verbindingen met elkaar en benutten daarbij zoveel mogelijk de bestaande sportaccommodaties.

PIJLER 4: Sterke Spelbepalers

VERSTERKING SPELBEPALERS: ONDERSTEUNING OP MAAT

Op basis van behoefte en gedeelde uitdagingen van verenigingsbesturen, biedt Gorinchem Beweegt ondersteuning op maat aan. We werken samen aan meer bestuurlijke samenwerking in Gorinchem. Met elkaar willen we zoveel mogelijk inwoners de mogelijkheid bieden om te bewegen. Via het traject 'Besturen met een visie' denken meerdere verenigingen gezamenlijk na over hun toekomstige doelen.

Actie: We gaan kennisuitwisseling faciliteren waarbij verenigingen worden gecoacht door een trajectbegeleider. De Buurtsportcoach wordt ingezet om de vereniging te ondersteunen bij het borgen van beleid en het nastreven van doelstellingen.

INNOVEREN SPORTAANBOD

De komende jaren zetten we in op het innoveren van het sportaanbod in Gorinchem. Het aanbod zal toekomstbestendig moeten zijn om aan de veranderende behoefte te kunnen voldoen. Daarvoor is het belangrijk dat sportaanbieders weten met welke maatschappelijke ontwikkelingen ze te maken gaan krijgen en hoe ze daar vroegtijdig op in kunnen spelen. Hier ligt een rol voor het verenigingsadvies van Gorinchem Beweegt. De Buurtsportcoach biedt ondersteuning en adviseert de verenigingen vraaggericht bij het ontwikkelen van hun beleid en het innoveren van het sportaanbod.

Actie: We gaan met verenigingen inspelen op de actuele behoeften en de trends van de toekomst.

SAMENWERKING SPORT MET ONDERWIJS, ZORG, WELZIJN EN BEDRIJFSLEVEN

De afgelopen jaren zijn er diverse Sportcafé's georganiseerd door Gorinchem Beweegt. Naast sportaanbieders komen er vertegenwoordigers vanuit onderwijs, kinderopvang, zorg, welzijn, bedrijfsleven, cultuur en sport naar de Sportcafé's. Dit voorziet duidelijk in een behoefte, elke editie komen er tussen de 40 en 60 Spelbepalers. We willen hiermee structurele samenwerking creëren tussen Spelbepalers uit verschillende sectoren.

Actie: De komende jaren houden we de Sportcafé's op de agenda. De thema's worden bepaald door de Spelbepalers. Gorinchem Beweegt faciliteert de Sportcafé's samen met een wisselende gastheer.

PROFESSIONALISEREN KADER

Veel sportaanbieders hebben moeite om voldoende gekwalificeerd kader te vinden en te behouden. Daarom willen we inzetten op het professionaliseren van het bestaande kader en het opleiden van nieuwe kaderleden, waaronder trainers en coaches. Met elkaar zullen we de mogelijkheden bekijken om deze deskundigheidsbevordering te realiseren. Dit kan zowel binnen als buiten de vereniging plaatsvinden. Daarbij zoeken we naar mogelijkheden en samenwerking om dit te financieren.

Actie: Deskundigheidsbevordering realiseren voor de verenigingen om de professionaliteit van het kader te waarborgen.

POSITIEF COACHEN

Tijdens één van de Sportcafé's is de wens uitgesproken om geen scheidsrechters meer in te zetten maar 'Verbindingsrechters'. Het gaat hier om een positieve, pedagogische en coachende rol van het kader van een sportaanbieder. Alles vanuit de gedachte van positief coachen. Om dat gedachtegoed concreet te maken wordt er in Gorinchem ook de komende jaren ingezet op positief coachen. We willen de verenigingen stimuleren om hun sportieve doelen te realiseren middels een positief sportklimaat met duidelijke normen en waarden.

Actie: We zetten in op Positief coachen. Sportaanbieders krijgen ondersteuning in de vorm van theatervoorstellingen op de club en advies op maat hoe deze beweging geborgd kan worden. Daarnaast biedt het project SportSupport een helpende hand bij het creëren van een veilig sportklimaat. We gebruiken de verschillende bijeenkomsten en communicatiemiddelen om elkaar te inspireren met goede voorbeelden.

PIJLER 5: *Gorcum Sportvesting*

SPORT EN BEDRIJFSLEVEN

Gorinchem kent een groot aantal bedrijven. De betekenis van sport en bewegen kan hier verder vergroot worden. Samen met Spelbepalers uit het bedrijfsleven streven we naar vitale werknemers. Er liggen kansen om met verzekeraars, zorgaanbieders, sportaanbieders en het bedrijfsleven samen te werken. De mogelijkheden van de Sportpas app kan hierbij een faciliterende rol spelen. Hiermee wordt het bijvoorbeeld mogelijk dat bedrijven hun medewerkers geen kerstpakket geven, maar een tegoed op hun Sportpas om te gaan bewegen bij één van de vele sportaanbieders.

Actie: Samen willen we kijken hoe we de Sportpas nog breder in kunnen zetten in Gorinchem. Daarnaast gaan we met Spelbepalers het bewegen in de pauzes stimuleren, bijvoorbeeld door verbindingen te leggen tussen bedrijfsterreinen en de (groene) omgeving.

STEDELIJKE EVENEMENTEN

De beleving van sport en bewegen wordt extra gestimuleerd door de stedelijke evenementen in de stad. De

Gorcum Cityrun, Crazy River Run en Santa Run zijn voorbeelden van hoe we sport combineren met de beleving van het historische centrum en de omgeving. Ook het Zomerfestival op de Groenmarkt en de Open Havendag combineren sport en cultuur met de inspirerende omgeving van het centrum. Deze combinatie willen we met de Spelbepalers verder uitbouwen, zodat er nog meer inwoners enthousiast worden gemaakt om sport en bewegen te beleven in Gorinchem.

Gorinchem kent tal van sportieve en culturele evenementen die inspelen op de beleving van inwoners en mensen uit de regio. We willen de komende jaren nog meer verbinding gaan leggen met deze drukbezochte stedelijke evenementen. Ze bieden namelijk een kans voor Spelbepalers uit verschillende sectoren om zich te presenteren voor een breed publiek.

Vanuit citymarketing wordt ingezet op de positionering van 'Mooi Gorinchem'. Sport en bewegen kan hier een bijdrage aan leveren. Inspirerende routes door de stad met aansprekende bewegwijzering inspireren bezoekers en inwoners tot bewegen. Er liggen kansen om binnen

de Vestingdriehoek in te zetten op beweging. We kunnen hier letterlijk en figuurlijk de regionale verbinding leggen met onze veerdienst Riveer.

Actie: Het verder uitbouwen van de combinatie sport en cultuur binnen stedelijke evenementen, waarbij sport een bijdrage levert aan citymarketing. Spelbepalers uit het bedrijfsleven gaan deze momenten nog meer benutten om hun maatschappelijke inzet te tonen en hun medewerkers te activeren.

GORCUM SPORTMAAND

Om het sport- en beweegaanbod onder de aandacht te brengen van Gorcumers maken we gebruik van de Nationale sportweek. In Gorinchem kiezen we ervoor om hier de Gorcum Sportmaand van te maken, zodat potentiële sporters wat ruimer de tijd hebben om kennis te maken met het aanbod. Spelbepalers worden gestimuleerd om in de Gorcum Sportmaand activiteiten op te zetten die een bijdrage leveren aan de beleving en van sport en bewegen.

Actie: De komende jaren willen we het bedrijfsleven nog meer koppelen aan de Gorcum Sportmaand. Met gecombineerde acties worden Gorcumers uitgedaagd en beloofd om deel te nemen aan sport en bewegen.

VERBINDING SPORT EN CULTUUR

De verbinding tussen sport en cultuur wordt steeds meer gelegd. Landelijke partijen (waaronder NOC*NSF, VNG en het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst) die geloven in de versterkende werking tussen sport en cultuur zijn bezig met de uitrol van een meerjarenprogramma. De gedachte is dat ieder kind aanhaakt op sport of cultuur en daarmee de kans krijgt om zichzelf te ontwikkelen en zijn of haar talenten te ontdekken. Dit is een ontwikkeling die we willen betrekken in de integrale beleidsontwikkeling. In Gorinchem zijn het Zomerfestival (tijdens het Zomerfeest), het Gorcum Sportgala en het schoolschaatsen concrete voorbeelden van verbindingen tussen sport en cultuur.

Actie: We gaan met Spelbepalers verbindingen leggen tussen sport en cultuur, waarbij SKG invulling geeft aan het na-schoolse programma.

REGIONALE SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN SPORT EN BEWEGEN

Met de gemeenten in de regio willen we structureel samenwerken als het gaat om het delen van kennis en het versterken van sportaanbieders en spelbepalers. We willen ook de samenwerking met de landelijke en regionale partners versterken om kennis te delen en ervaringen uit te wisselen. Daarbij willen we sport en bewegen bestuurlijk sterker positioneren. Gezamenlijk kan bijvoorbeeld ingezet worden op verenigingsadvies en het realiseren van projecten binnen het sociaal domein. Buurtsportcoaches uit verschillende gemeenten kunnen hun krachten bundelen en samenwerken.

Actie: De komende jaren gaan we de mogelijkheden voor regionale samenwerking met elkaar verkennen en nemen daarin een voortrekkersrol. We betrekken hierbij de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en andere Spelbepalers op het gebied van Sport en Bewegen.

WWW.GORINCHEMBEWEEGT.NL